

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 4 coroane.
Pe o jumătate de an 2 coroane.
Pentru România 10 lei anual.

Abonamentele se fac la „Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu

Apare în fiecare Duminică

INSERATE:

se primesc la **biroul administrației**, (strada Poplăcii nr. 15).
Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-oraă 12 bani, a treia-oraă 10 bani

Despre originea noastră.

Am arătat în articolul meu din numărul trecut al „Foi Poporului“, cum am venit noi aici, — cum am cuprins țeara asta, — atunci, când nici urmă nu era în țeara Ardealului, din popoarele cari sunt astăzi, — Maghiari și Sași. Dar' se vedem ce s'a întâmpat după aceea!

II.

După-ce a orînduit Traian trebile Daciei, s'a întors la Roma, la treburi. Soldații cari au rămas aici, coloniștii, s'au pus pe lucru. Au zidit orașe, cari mai sînt și astăzi încă, pe cum e Clujul, apoi Turda, — Roșia, — Abrudul, — Alba-Iulia și alte multe. Au zidit drumuri mari și bune, dintre cari și astăzi se mai ved, o mulțime. Așa și drumul lui Traian, de lângă Turda.

S'au apucat de băieșit, — scoteau aur, — și sare. Băile aceste și astăzi se pot ved, — părăsite și scufundate, — dar' mai mărețe ca cele de azi. Așa în băile de aur dela Roșia, și azi mai este așa numita Baie Romană, unde aflăm pociumbi puși de Romani, — pe jumătate putreziți. Tot așa și la Turda, unde sînt Băile Romane de sare. Capitala țării era *Ulpia Traiană*, Grădiștea de astăzi, în Valea Hațegului. Au făcut scâlzi renumite, — au pustiit codrii nepătrunși, — unde era trebuință. Țeara a înflorit, și locuitorii ei, Românii de azi, erau fericiți, avînd tot ce le trebuia. Și lumea 'i-a dat țării noastre numele de: *Dacia Felix*, adică pe românește, — *Dacia fericită*. Dar' fericirea a durat numai 150 de ani. Au venit din întunerecul depărtării, — din ceața țărilor din răsărit, — popoare peste popoare, ne-

cunoscute, — nevăzute, — neauzite până atunci, — popoare neînblânzite, — crescute în pustietăți, în deșerturi, — fără casă fără masă.

Popoare sălbatică, — cari trăiau din furțișag, din ceea-ce luau dela alții.

Trăiau cu lapte de iapă, cu cir și cu carne crudă, pe care o puneau sub șea, ca să se sdrobească bine, să o poată mânca.

Ca un potop năpădeau aceste popoare călătoare, iute ca săgeata, și până ce se se adune armatele romane ca să le stea în față, treceau mai departe, prădând și pustiind ca lăcustele.

Așa au venit Goții, — Longobarzii, Avarii, — Hunii, și alte popoare.

Pacea țării și fericirea, trecuseră toate, — ca o poveste, — ca un vis frumos, — ca o doină de mult uitată, ori ca un cântec bătrînesc. Împăratul de pe atunci, — Aurelian, vîzînd că n'are ce mai face, că roiesc mereu, — mereu, aceste popoare, și cutropesc țeara, — a crezut că e bine dacă nu se împotrivesc, și fiind țeara noastră chiar în drum, ca o poartă, — a lăsat-o pradă sorții. A strîns cătanele și a trecut cu toată armata romană, — peste Dunăre. A poruncit, că cine vrea, poate să se întoarcă în Roma, că va primi pămînt să trăiască. Dar' nu s'au dus cu armata, decât oamenii mai bogați, — ear' cei săraci, — nici nu puteau dar' nici nu voiau să se lapede de moșioara lor, de bordeiu, și de țeara unde s'au născut și crescut.

Cînd venea câte un potop de barbari, ei fugeau cu sutele, cu miile, în munți, unde aflau adăpost bun, —

de oare-ce în munți e mai ușoară apărarea împotriva dușmanului.

Pe lângă asta, — barbarii, fiind crescuți în pustietăți, — în câmpie, nu îndrăneau să între în munți, ba nici nu puteau, — fiind caii lor sălbatici, și neînvețați cu munții, cu stîncile și cu prăpăstiele.

După-ce se da vestea că povoii a trecut, — ei veneau eară la câmpie, — lucrau pămîntul și își vedeau de treburi. Așa au ținut lucrurile aceste vre-o trei sute de ani, încât locuitorii s'au rărit foarte, — părți întregi de țeară erau pustii, — numai la munți și la poalele munților erau sate și orașele, — zidite așa ca să nu fie pagubă cînd le vor pusti de nou, barbarii.

Cu timpul apoi au încetat năvălirile barbarilor, poporul s'a văzut mai adăpostit, — a coborît la țeară, a lucrat câmpiile și s'a așezat în sate. Dar' sărăcia era foarte mare. Dinșii au ales dirigători, au zidit biserici, ba, venind între ei și străini, și-au ales Voivod de neamul lor, — care, deși cu ostași puțini, dar' s'a pregătit să înfrunte ori ce dușmani ar mai veni. Peste vre-o două sute de ani țeara s'a întărit atît de mult, — încât la venirea Maghiarilor din adîncul răsăritului, n'au îndrăsnit să cutropească Ardealul ci au legat pace cu Voda Românilor, cu Gelu, — de oare ce ei fiind popor crescut în câmpie nici nu le trebuia țeara asta muntoasă, ci s'au așezat pe pustia Ungariei. Dar' după firea lor, năpădeau adese în Ardeal după pradă, dar' se întorceau de nou pe plaiurile lor.

Asta o spune și un scriitor de-a lor, care a făcut istoria despre venirea

FOIȚA.

Poesii populare.

Comunicate de Ioan Oltean, june în Hașag.

Frunză verde lemn domnesc
Eu cu mîndra mă iubesc
Oamenii mă povestesc,
Povestească să plesnească
Numai mîndra să trăiască.

Frunză verde lemn uscat
Eu cu mîndra fac ce fac,
Oamenii gurile-și bat,
Bate-și-le-ar și de peatră
Numai mîndra să mă placă,
Și măicuța să mă vadă.

Frunză verde de saschiu
Eu cu mîndra știu ce știu,
Merg la ea și eară viu
Satul latră a pustiu.

Frunză verde iarbă crudă
La toți pe mine li ciudă,

Că mă iubesc cu mîndra;
Plipăesc ca melița.
De-ar plesni chiar de năcaz
Eu de mîndra nu mă las.

Frunză verde-acum se face
Om frumos și om de pace,
Poate iubi ori-ce-'i place
Că nime n'are ce face,
Om voinic fără muiere
Ori și unde poate mere.

Frunză verde de scumpie
Om frumos de omenie,
Umblă noaptea și prin vie
Și nu-'l vezi dus la robie,
Om frumos și om curat
Poți umbla noaptea prin sat
Că gendarmii nu te bat.

Frunză verde foaie fragă,
Pentru mîndra ce-'mi-e dragă
Nici gendarmii nu mă leagă,
Pentru mîndra care-'mi place
Nici chiar domnii n'au ce-'mi face.

Cine 'n lume nu iubeste
Nu ști jalea ce plătește,
Și dorul ce folosește,
Că fața 'ți-o 'ngălbinește,
Și puterea 'ți-o slăbește.

Frunză verde flori măruntă
'Mi-or ieșit vorbe cam multe,
Lasă-'mi iasă că nu-'mi pasă
Că am o mîndră frumoasă
Și măicuța mîngăioasă,
Și am maică cu durere
Și nu-'mi pasă de guri rele.

Frunză verde iarbă lată
N'am crezut eu că o fată
M'o fermeca așa rău
Să mă duc din satul meu,
Cum eram și mă țineam
Ăsta lucru nu-'l credeam,
Dar' acum îl cred și-'l ved
Unde merg și unde șed,
Și cu cine vremea-'mi perd
Mă 'nșelași mîndră pe mine
Toate-'mi las și viu la tine.

Maghiarilor, — unul, care se numește Anonimus, și a fost scriitor la curtea regelui Bela, al Maghiarilor.

Înainte de-a urma firul celor întâmplări după asta, — ceea-ce voi face în numărul viitor al «Foi Poporului», mă opresc puțin aici.

Și oare pentru-ce?

Pentru-că, — mulți dintre dușmanii noștri, ca să îmbete lumea cu apă rece, — s'au pus și au vestit în lume, că noi, Românii nu am fost aici, în Ardeal, la venirea Maghiarilor, ci am venit cu sute de ani mai târziu și că noi nu suntem urmașii Romei, — nu suntem sânge de Roman, fără cine știe ce Bulgari ori Căpcâni.

Cu asta apoi, — ei vreau să adeverească, — cumcă noi n'avem drepturi în țeara asta, — fiind numai oaspeți nepoștiți.

Tot ce a scris acel istoric vechiu, care l-am amintit, *Anonimus*, despre venirea Maghiarilor, — e adevărat și bun, — dar, când vine vorba despre Români, dușmanii Românilor zic că acolo a spus minciuni acel scriitor. Adecă, — ei zic că e minciună ceea-ce a scris un om de-al lor despre noi, — fiind că lor nu le prea vine la socoteală, că noi Românii suntem cei mai vechi aici în Ardeal, suntem poporul băștinaș.

Nu 'i vorbă, oameni foarte învățați au dovedit, că noi avem dreptul, dar' totuși, — sunt o mulțime de dușmani, cari nici azi nu vreau să creadă adevărul.

Făță de aceștia, — învățații noștri de Român sunt cei chieși ca să dovedească adevărul, și l-au și dovedit.

Cu toate aceste, dacă ați da în vorbă cu un străin, despre lucrul acesta, și el ar zice să dovedeți că noi am fost cei dintâi, — apoi răspundeți-le așa:

Dragul meu, — fărțate, — nu cere să-ți dovedesc eu, că soarele strălucește pe cer, că doară îl vede toată lumea. Dacă nu crezi, însă — dovedește d-ta, — fărțate, că nu-'i soare

pe cer. Adecă, — dovedește, că noi n'am fost aici, când au venit Maghiarii.

Sau răspundeți așa:

Frate în Christos, — eu nu caut nod în papură, pentru-că știu că în papură nu-'i nod. Dacă nu crezi, apoi ostenește în lume, și arată-'mi o papură cu nod. Până atunci, eu am dreptate!
Vasile E. Moldovan.

Alegere de deputat. Devenind gol locul de deputat în casa țării, a cercului Dobra (com. Hunedoarei), între alții va păși ca deputat și dl. Dr. Aurel Vlad, avocat în Orăștie și directorul bănoii »Ardeleana«.

Această alegere o să dovedească, dacă țeranii români s'au copt în 25 de ani atâta, cât să nu mai poată fi cumpărați de Jidani pentru câteva coroane.

»Libertatea«, foaia românească din Orăștie, publică un apel, adresat alegătorilor români, din care dăm și noi următoarele:

Fraților alegători!

Cercul vostru electoral, al Dobrei, a devenit vacant prin moartea fostului deputat Lăzăr Arjád.

Mișcările electorale au început deja. Din partea guvernamentală a pășit până acum ca să-'l alegeți și să vă reprezinte în statul țării, Dr. Farkas Béla, avocat în Deva. Să vorbește și despre alte candidaturi de prin Pesta, a unor oameni ce nici de veste nu le-ați mai auzit!

Fiind acest cerc aproape curat românesc, în o constătuire a mai multor fruntași din cercul devenit vacant, s'a luat hotărîrea, ca în acest cerc să-'și pună candidatura și dl. Dr. Aurel Vlad, avocat în Orăștie, pășind cu program național român!

Facem prin aceasta apel către toți Românii de bine, să se grupeze cu toții în jurul stindardului desfășurat, pe care să-'l și ducă la lăbândă, în butul terorismului ce-'l va dezvolta administrația etc.

DIN LUME.

Am dat în nrul trecut vestile mai însemnate despre țările, unde în urma neastîmpărului stăpânitorilor, poporul de jos s'a răsculat. De atunci stările nu s'au îmbunătățit. În Croația revolta crește mereu. În Balcani se fac mereu lupte mai mari și mai mici, între soldații turci, și între răsculații bulgari. Eată știrile mai nouă:

În Croația, agitația crește mereu. Poporul aprins prin vorbirile și scrisorile către popor, făcute de studenții dela universitatea din Zagabria, — nu se lasă înfricat nici de gendarmi nici de poliție, — ba nici de soldați. Zilnic se întâmplă ocloniri, mulți țerani sunt înfundați în temniță și mulți au fost împușcați. Dar' tot atât. Poporul nu se lasă.

În Susac și Bucari ieri pe lângă sunetul dobei s'a proclamat statariul. Pe fiecare casă s'au așezat astfel de proclamații. Banul Khuen-Höderváry a fost primit de M. Sa în audiență, și apoi s'a întors earăși la Zagrab. Studenții croați au demonstrat înaintea palatului ministrului maghiar.

Statarul se proclamă numai atunci când nu-'i altă scăpare. În timpul cât ține statarul, oamenii nu pot ține adunări, seara nu pot umbla pe stradă, — prăvăliile și birturile se închid la șapte sau la opt oasuri seara. Cel ce greșește ceva, e încuiat îndată. Pentru păcate mai mici, cu care în timp de pace ar scăpa poate cu trei — patru luni temniță, — acum îl împușcă, fără multă judecată. Acesta-'i statarul.

În biserica din Ferzato lângă Susak ieri era să se țină parastas pentru Basaric, una dintre jertfele demonstrațiilor dela Zibresic, împușcat de geandarmi. Antistia a cerut dela preot garanție, că nu va așia în biserică. Preotul n'a putut s'o dea; antistia a oprit deci parastatul. Seara au fost demonstrații mari. Demonstrații au spart și murdărit toate oușile de scrisori.

Trenurile sunt bătute cu petri în toată ziua, — chiar și la gară, — apoi pe câmp, când trece. În comuna Grodnic, țeranii au dărîmat casa satului. În comuna Draga, au atacat pe preotul lor,

Din Sărd.

Com. de Iuljeta Coman, învăț.
Foaie verde lemn uscat
Mândră rău m'ai blăstemat,
M'ai blăstemat mândro tare,
Intr'o zi de sərbătoare,
De oând tu m'ai blăstemat,
Zi bună n'am mai aflat,
Nice Lunia, nice Marța,
Nice ziua nice noaptea.
De oând mândro m'ai lăsat
Tot am plâns și-am suspinat,
De când mândruță te-ai dus
Am tot suspinat, și-am plâns,
Vino mândră, vino dragă,
Că uritul rău mă leagă,
Supărarea mă irăște,
Necazul rău mă slăbește.

Vine oucul de cincî zile
Peste munți, peste coline,
Ar cânta și n'are unde
Ar cânta pe casa mea
Și-'i frică o'o cădea.

Io-'i zic oucului să-mi cânte
El se sue sus pe munte,
Io-'i zic oucului să tacă
El se sue sus pe creangă
Și-'și respiră penele
Ca badea sprâncenele.
De-ași și oa oucul cânta,
Cu străini nu m'ași lupta
Ci-ași sbura din creangă 'n creangă
Și-ași cânta 'n lumea largă.
Ași sbura din câmp în câmp
Să ved pe badea cosând
Și din gurită cântând.
D'aici pân' la badea-'n câmp
Scurt ce 'mi-o părut drumul.
Dar' dela badea 'n napoi
Dela câmp și pân' la noi,
Este o pădurice deasă
Și 'n păduricea cea deasă
Este-o lună pustilită
Cu mult necaz îngrădită.
Lună, lună vale adâncă
Necazu 'n tine rău mă strică.

Din Oroiu-de-câmpie.

Com. de Antea Roman, jună
Bade badișorul meu,
Rău e dorul, tare rău,
Ghița 'n baltă se topește,
Ear' fata care iubește
De amar, se prăpădește.
Floricioă, floare-albastră
Păcat de dragostea noastră
Că e lumea rea mai toată.
Gura lumi-'i gură largă.
Dragostea vrea să ne-o spargă,
Să ne despartă cu zorul
Să ne pedepsim cu dorul.

Frunză verde lemn plecat
Măi badișă dintr'alt sat
Te-ași dori și te ași pofti
Pân' la mine-a osteni
La Rosale 'n sərbători
Când e câmpul plin de flori
O'atuncea-'i bine de noi
Să ne iubim amândoi.

in casa parochială, — pentru-că acesta nu ținea cu ei.

Deputații croați din Dalmația, cari sînt în parlamentul Austriei, — au voit să se plîngă la împăratul pentru stările grele din Croația, dar împăratul nu ia primit.

La Laibach mulțimea de Croați s'au adunat înaintea casei germane și au spart ferestrele.

Au și pușcat prin fereastră, dar n'au rănit pe nimenea. Atunci a venit miliția și a împrăștiat pe demonstranți. Peste tot lumea e foarte agitată și se așteaptă încurcături și mai mari.

Din Macedonia.

In satul *Magila*, lângă Monostor, soldații turci au dat peste o bandă de răsculați bulgari. Soldații au atacat satul, dar' Bulgarii se apărau. Turcii au pușcat cu tunurile, încât 10 case au fost cuprinse de flacări și au ars. Lupta a durat de Joi de la amiază, până Vineri dimineața. Atunci Bulgarii s'au retras. Între cei 11 morți rămași pe câmpul de luptă, erau și doi ofițeri din armata bulgară. Turcii au avut 13 morți. Răsculații au dat foc satului Merde, — care a ars până în temelii. Au ars 50 de Turci. După cum se vede, revoluția nu se va sfîrși cu ușurătate, cu două. Bulgarii nu mai voiesc să sufere jugul turcesc. Deci vor lupta până la moarte. Din Constantinopol pleacă mereu trupe de soldați în potruiva răsculaților, — dar' lupta lor e foarte grea, pentru-că Bulgarii luptă împrăștiati în cete multe, — sînt țințași buni și se ascund prin codrii, — pe după stînci, prin locuri rele, pe unde armata regulată nu poate străbate, — ori și dacă poate, — nu poate lupta cu reușită.

Din dieta Ungariei.

Mai nici o schimbare nu s'a petrecut. Pe cum am scris la cronică din pricina obstrucției, adică a șgomotului ce îl fac în parlament deputații kossuthiști, — legile militare nu pot fi desbătute, și așa ministrul pentru apărarea țării, baronul Fehérvári, a dat ordin ca asențările să se amâne din nou.

Mai rău e pentru bieții soldați, cari ar fi trebuit să scape la toamnă, sol-

dații de pe anul III-lea, — cari, după toate semnele, vor trebui să servească până pe la Crăciun, din pricina asta.

Kossuthiștii cer, ca să se șteargă armata comună, (linia) armata împărătească și să fie numai honvezi, ca să servească și feciorii noștri la honvezi, ca să învețe ungurește și să uite limba lor maternă. Împăratul nu vrea odată cu capul, și de aceea, în urma certelor din dietă, — țeara a ieșit din ogașia legii. Starea aceasta, fără lege, se numește, în limba latină *Ex-lex*, — adică stare — afară de lege. V. E. Moldovan.

Comuna Gușteriță.

— Corespondență. —

Nu are-ori am fost în plăcuta pozițiune de-a cetii ici-colea, de pe la școalele noastre confesionale rapoarte despre succesul examenelor publice cu finea anului școlar.

Călăuzit și eu de dorul progresului nostru cultural pe terenul școlar, ca unul căruia mi-sa dat ocaziunea de-a participa în mai multe rînduri la examenul public din cea mai apropiată comună bisericască Gușterița, și în anul acesta am avut fericirea de-a asista la acest examen ținut în 14/27 Maiu a. c. dimpreună cu ceilalți participanți.

Înainte de a intra în meritul chestiunii de care voiesc a mă ocupa adică de-a vorbi despre succesul examenului de aici nu pot întrelăsa să nu amintesc și despre unele împrejurări pentru comuna Gușteriță nu tocmai îmbucurătoare, că localul de învățămînt din Gușteriță fiind mic și scurt nici pe departe nu corespunde legilor igienice școlare și prin urmare nici școlului ca urmăriște școala, ca loc de învățatură.

Pe lângă toate scăderile de care suferă școala din Gușteriță, examenul din anul acesta școlar în asemănare cu examenele ținute în anii trecuți a reușit cu mult mai bine, ba pot zice peste așteptare și nu fără motiv citez a zice una ca aceasta, de oare-ce comuna bisericască Gușterița, deși din punct de vedere topografic este una din cele mai favorabile situate comune în nemijlocita apropiere a frumosului oraș Sibiu, zic în nemijlocita apropiere a centrului de cultură. Și cu toate acestea acest popor atât pe terenul cultural intelectual și religios-moral precum și în privința materială pe lângă toate slințele conducătorilor naturali ai lui, durere nu-mi pot

explica din ce motiv, nu numai că nu 'i-a fost dat, dar' nici n'a voit să progreseze în rînd cu alte comune învecinate, și cum va și progresa când acest popor, de când am avut fericirea al cunoaște, mai nici-odată n'a trăit în pace și bună înțelegere, ci mai totdeauna spiritul lui era predominant de ură, pîsma, și invidia personală.

Poporul din Gușteriță în loc de ceartă și invidie personală, de care este stăpînit mai bine ar face, dacă ar prețui și stima pe conducătorii lor naturali adică pe preot și învățător, dar' durere, poporul din Gușteriță tocmai pe acești factori principali ai lui nu-i prețuiește, ci din contră îl privește ca pe o sarcină pe umerii lor.

Eu din parte-mi aș recomanda poporului din Gușteriță, că înainte de toate dacă voiește să fie pace și să progreseze în toată privința, mai întâiu să asigure existența preotului și a învățătorului și să nu-i privească de niște executori, căci dela ei atîrnă fericirea și înaintarea poporului, respectându-i și ascultându-i pe cum fac și alte naționalități cu conducătorii lor.

Și acum ca să venim la obiect.

În anul acesta, pe neașteptate și-a aflat și elevii din Gușterița pe adevăratul lor învățător sîrguincios și diligent, pe dl Ilie Mateș, inv. diplomat, carele deși încă până acum numai începător pe cariera aceasta, să vede a ne promite mult pe terenul școlar. Domnul Ilie Mateș deși dela natură n'are darul de a fi cântăreț la strună, cu toate acestea ca învățător, — pentru care chemare este destinat, este vrednic de laudă atât prin diligența sa, cât și prin purtarea sa bună, știind a face să de-a răspunsuri bune și plăcute și elevii școlii din Gușterița, la ceea-ce până acuma, durere, nu să putea aștepta.

În special am văzut cu plăcere, că examenul public din anul acesta din toate obiectele de învățămînt a avut cu totul altă înfățișare mai plăcută și mai mulțumitoare de suflet ca până azi, dând elevii răspunsuri mai sigure și mai respicute, de unde să vede că învățătorul actual dl Ilie Mateș a știut deștepta pe elevi din somn și a le delătura din scăderile lor naturale făcându-i mai vioi la răspunsuri ca până aci.

De încheiere mai adaug numai atât că cu sîrguință bună, cu ajutorul lui Dumnezeu toate sînt cu putință. Deci înainte cu D-zeu odată și în Gușterița! Gușterița în 16/29 Maiu 1903.

Sentinelă.

Frunză verde iarba crește
Dorul badii mă topește,
Frunză verde iarba 'nșpică
Dorul badii rău mă strică,
Vîntul suflă iarba școlă
Dorul badii mă omoară,
Vîntul suflă iarba culoă
Dorul badii mă usuocă.

De dragoste.

Cînd luna se ascunde-'n ceață,
De ce nu ieși, lilișo 'n prag?
Să mă cuprinzi cu-a tale brațe,
Cînd tu-mi ești dragă, — eu 'ți-s drag!

Mai lasă fusul, — lasă spata
Și ieși la poartă, că te aștept,
Că sărutată-'i bună fata
Și 'nbrațită strîns, la piept.

De ce mă lași în așteptare?
De ce mă lași să răzim ușa?

Că soarele acum răsare,
Și-'i somnoroasă gănușă!

Aștept, — aștept... dar' nu mai vine,
Poate că doarme ca și moartă.
Ei, — stai mîndrușo, până mîne,
Că-'ți spînzur un mîrtan de poartă.

V. E. Moldovan.

PANICA.

— Povestire tradusă după A. C. —
(Urmare și fine).

Mai întâiu voia domnul Menyhart să trimită copila acasă încă înainte de-a clopoși de amiază. Apoi o reșinî la sine pe prînz. Ședeau amîndoi la masă, și domnul Menyhart se afla foarte bine cu ea. Mînceau, glumeau, rîdeau împreună, până în fine se certară pentru o nimică. Se inflăcărară de mînie, ca doi cocoși, din ochii ambilor schinteiau fulgere resbunătoare, și copilița erupse orișind din dinți:

„Îndată te las rece pe veci, dacă mă mai necăjești!”

„E, cară-te, broască!”

Ca săgeata ieși Panica din oasă și din curte. Trei zile după-olaltă trimise domnul Menyhart servitori după Panica, dar' înzadar, ea nu voia odată cu capul. Numai la un tîrziu și cu mare greu 'i-a succedat domnului Menyhart a o aduce la sine, după-ce-i promise capturi, haine de mătășă, jucării și câte toate. Și de câte-ori îl amenința Panica că s'a duce earăși, totdeauna domnul Menyhart era, care capitula. Acum își avea tiranul cel mare — tirana lui.

Până acolo a mers lucrul, că domnul Menyhart declară pe Panica de fata lui, și Panica îi zice „tată”. Ea purta haine ca o domnișoară nobilă, haine scumpe și frumoase. Altcum nimenea nu mai incomoda pe domnișoara cu comedii educative. Întreaga ei viață consta în aceea, că sta pururea în apropierea scaunului celui cu roate; acolo ședeau și

SCRISORI.

Reuniunea învăț. gr.-cat.

„Mariana” în Nepos.

Năsăud, 18 Maiu 1903.

Duminecă, 17 l. o. filiala Năsăudului a reuniunii „Mariana” și-a ținut adunarea sa anuală în comuna Nepos, unde de peste 15 ani n'a mai fost, unde ieri a avut prilejul a se convinge din nou cât de mult poate face un popor, ce se știe însufleși pentru cauze mari naționale și care are în fruntea sa inteligență harnică și conducători deosebiți.

Comuna Nepos (Vărărea), așezată în una dintre cele mai romantice poziții a văii Someșului-mare, e o comună regulată cum rar mai vezi între comunele românești, case mari și frumoase, străde mari drepte, biserică impunătoare în lucrare, școală nouă model, popor ales, curat, iscusit.

În ziua adunării, Duminecă dimineața, la marginea hotarului comunei, la „Cioroiful Vărării”, 12 călăreți, comandanți de tineri Gavrilă Toader Istrate, în mândrul costum național românesc, voinici tineri unul și unul, cu caii înstruțati, așteptau pe membrii reuniunii cari aveau în fruntea lor pe vicariul Rodnei, Reverda. domn *Ciril Deac* inspector școlastic confesional.

La „Podul Vărării” surprinderea ce aștepta pe membrii reuniunii fu și mai mare și mai plăcută: aicea un grup de aproape 20 de vânători, ce mi aminteau în acel moment pe grănițerul diabolicu întru a trege la țintă..., primiră reuniunea cu treasuri și salve de pușcătură, ear' la intrarea în comună, pompierea cu „trimbițele” da poporului de știre, că oaspeții mult iubiți sosesc.

Poporul îmbrăcat în haine de sărbătoare, înșirat pe laturile drumului, în frunte cu conducătorii lui, așteptau în neliniște sosirea reuniunii, pentru a-și manifesta simțămintele lor sincere de adevărată dragoste și românism față de luptătorii culturii poporului.

Aicea frunteșul poporan *Filip Loghinu*, la numele întregului popor, adresă

reuniunii cuvinte călduroase de bun venit, dorind, ca învățătoria să se simtă bine în comuna lor, ce le oferă totul: dragoste și ospitalitate românească.

La aceste cuvinte pline de cel mai nobil entuziasm, răspunde președintele reuniunii *dl Ignățiu Seni*, prin cuvinte potrivite, accentuând, că se simte fericit văzând, că poporul se știe însufleși pentru cauzele școlii românești și a învățătoriai, ce stă în serviciul culturii poporului nostru.

La 8 ore, conform programei, membrii reuniunii au asistat în corpore la serviciul divin, la finea cărui Revda. domn vicariu țină poporului o predică ocazională, arătând în cuvinte alese, însemnătatea școlii românești pentru binele și cultura poporului, îndemnându-l a-și iubi biserica, a-și iubi școala, a-și purta copiii la școală, care singură poate crește din dinții membri folositori societății, comunei, neamului nostru întreg.

După finea serviciului divin, se încep în sala școlii confes. ședința reuniunii învățătoriai, sub presiunea *dlui Ignățiu Seni*, care deschide ședința cu o prea frumoasă și acomodată cuvântare, din care atât învățătorul, cât și poporul numeros ce era de față a putut trage multe sfaturi și învățături folositoare pentru viață.

În decursul ședinței se ținură examenele generale cu finea anului școl. sub presiunea Revda. domn *Ciril Deac*.

Învățătorii locali *Dionisie Istrate* și *Andron Petri* au dovedit și cu aceasta ocaziune, că sânt învățători harnici, conștienți de chemarea lor, că pot servi de exemplu altor învățători în multe privințe.

Copiii curăți, isteți, școala înfrumusețată și împodobită cu flori și verdeață, regulă esemplară, ținuta învățătorilor întru toate corectă, totul îți dovedea, câte găsești într'o școală, care între cele 44 comune grănițerești, ocupă loc de frunte.

Dovadă: laudele se li s'au adus la finea examenului de către cel mai competent factor, de către inspectorul școlastic districtual, de o parte, ear' de altă parte în raportul anual al delegațiilor reuniunii despre rezultatul examenelor anului școl. expirat 1901/902, raport ce-

tit de către secretarul filialei *Macedon Linul*, examenul școlii din Nepos, a fost clasificat în categoria I-mă.

După finea examenului s'a continuat ședința reuniunii: s'a criticat examenul, s'au pertractat scrisorile sosite la biroul reuniunii, s'a hotărât locul pentru adunarea anului viitor, căzând soarta pe comuna *Runc*, unde reuniunea până acuma n'a mai fost.

La finea ședinței, conform programului, venind la ordinea zilei alegerea biroului reuniunii, — adunarea realege prin aclamațiuni și cu însufleșite strigări de „Să trăiască” pe vechiul birou în persoanele *Ignățiu Seni*, președinte, și *Macedon Linul*, secretar, ambii învățători la școala normală din Năsăud.

După care președintele mulțumind membrilor pentru interesul vădit față de cauzele învățământului și pentru disciplina observată, mulțumind poporului pentru interesarea arătată față de cauzele școlii și ale învățătoriai, pentru strălucita primire făcută reuniunii, mulțumind în special Revda. d-n. vicariu pentru bunăvoința și dragostea, ce neconținut o arată față de învățătoria și școala românească, ridică ședința între nemșirite urări de „să trăiască” la adresa inspectorului școl. și a președintelui reuniunii.

Notez la acest loc cu o deosebită bucurie, că cu ocaziunea acestei adunări din comuna Nepos s'au făcut membri la reuniune peste 20 inși, toți fruntași din popor, apoi trei membri fondatori. D-nii *Vasile Chibuloutean*, notar com. *Simion Pop*, inginer, și *Georgiu Moldovan*, preot local, dovadă și aceasta despre însufleșirea poporului și dragostea cu care reuniunea „Mariana” a fost primită în mijlocul comunei grănițerești Nepos.

Târziu, după amiază se încep banchetul, oferit de către colegul nostru, învățătorul local *Dionisie Istrate*, care își serba cu aceasta ocaziune și jubileul de 25 ani al activității sale de învățător.

Din acest incident, membrii reuniunii l-au felicitat în corpore, ear' la banchetul dat la masa ospitală, între multe alte toaste, s'a rostit toată și pentru iubilant.

La ivirea serii, s'a început o imposantă petrecere populară. Un dascăl.

rides, de acolo împărția porunci țeranilor și servitorilor. Fiecare o asculta astfel, ca pe domnul Menyhart. Mama ei și tată său vitreg abzisera pe voci de ea în schimbul unei sume de despăgubire și s'a și dus din acel sat. Pentru mamă sa fu o mare ușorătate, când își știu copila în bine.

Panica era cam de șapte-sprezece ani, când veni în sat o trupă de teatraliști ambulanti. Ea se amorișă în cel mai frumos și mai drăcos comediant și declară tatălui ei rupt ales, că ea vrea să se mărite după el.

Domnul Menyhart tresări la aceasta declarare și zise:

„Și de dragul acestui comediant, vrei să mă lași?”

„Acesta nu 'i necaz”, zise ea; „el poate rămâne la noi. La tot oasul ar fi de folos la acest bun un om cu picloare sănătoase”.

„Cum? Spre batjocura lumii și spre tortura mea prople se primesc pe

taiefugă de fiu al meu? Ca eu, om cărunt, se am pânea din grația lui, să am sfărîmăturile ce vor căde de pe masa mea proprie. Panica mea, buna și scumpa mea copilă, cere ce voești dela mine, numai una ca asta nu! Mă nefericești pe mine și pe tine. Vezi, de-1 uită, nu mai cugeta la el!”

„Dar' eu voesc și voiu fi a lui. Peicepi-mă? Dacă el nu poate veni aci, atunci merg eu cu el!”

„Ângerul meu, ângerul meu!” se, auzi din odaia laterală o voce de bas. Și îndată apărî teatralistul în ohilia, unde era tata cu fiica.

„Cară-te de aci, comediant miserabil!” strigă *dl Menyhart* la moima cea roșă.

„Crudel tată!” esclamă teatralistul, „cotena de rose a iubirei noastre este mai tare decât să o poți tu rupe. Tu ești un diavol și rămâi aci, dar' fiica ta e un ânger, și vine cu vine!”

Și aveau, Panica îl cuprinse cu brațele sale, și plecară. Pășiră încet de-

alungul odăii, oăci și acum observa teatralistul efectul scenei mișcătoare.

Bătrânul cel olog privia prin ușa deschisă la părechea amoroasă, ce se depărta. Până nu ajunge ei la ușa cea din urmă, răsună de pe buzele lui un puternic: „stați!”

Teribilul ton al poruncei sale nu fă fără efect; părechia amoroasă se înturnă cu fața spre el. În acest moment se aplecă domnul Menyhart din scaunul său; luă de jos pușca și o ridică spre a ochi.

„Dă-te, Panica, la o parte, că eu pușcă!”

„D'apoi împușcă, tată, de ai curagiu!”

Astă-dată însă tatăl avu curagiul de-a pușca.

Teatralistul se mântui prin o săritură ghibace și scăpă pe ușa afară, ear' Panica, nimerită chiar în inimă, căzî la pământ.

Trad. de. I. P. R.

PARTEA ECONOMICĂ.

Însoțirile Raiffaisen.

Cine nu știe din pățania sa proprie, că omul, numai prin însoțire poate se ajungă cu anumite lucruri la o isbândă mai bună; cine nu știe și vede de altă parte, că cu deosebire în economie, un om lucrând singur, de ar fi el cât de harnic și străduitor, totuși puțin spor poate arăta; cine nu vede în sfârșit, că plugarul are mai multă lipsă de însoțiri bune, cu cari să se poată ajuta la procurarea de mașini bune și spornice pentru economia sa?

De acestea idei a fost condus, înainte de aceasta cu câteva zeci de ani, un bărbat din țeara nemțească cu numele Raiffaisen, care văzând lipsele înțetite ale poporului seu, în urma unor ani răi, a născocit niște însoțiri foarte bune și folositoare, cari în scurtă vreme s'au lățit nu numai în țeara nemțească, ci chiar și în alte țeri, ușurând într'un mod vădit facerea de împrumuturi mai mici și scăpând astfel pe plugari din mâna camătarilor fără suflet.

Însoțirile despre cari vorbim, sânt întroduse mai în toate comunele săsăști și prosperează foarte bine. La stăruința »Reuniunii economice« din comitatul Sibiului, s'au înființat și în câteva comune românești și nu ne îndoim, că și acelea vor fi prosperând tot așa de bine, ca și cele de prin comunele săsăești.

Institutede noastre de credit și economii, sau băncile cum se mai numesc, al căror număr trece acum peste 70, au fost înființate mai cu seamă de cătră oamenii cu carte (inteligentă). Numai pentru poporul plugar, nu s'a făcut până acum pe cele mai multe locuri, mai nimic, măcar că el este talpa țării. Aceasta nu mai merge, și nici nu-i iertat se mai meargă, câtă vreme ni-se dă prilej se auzim la tot pasul, plângeri despre necazurile și lipsele poporului plugar.

Insoțirile despre care vorbim se înființează și susțin cu ajutorul membrilor, cari se înscriu și plătesc taxa fundamentală la ele. Acelea au un scop atât de frumos, încât cu drept cuvânt se poate zice, că ele au o influință mai mare morală și decât institutetele de credit și economii, de oare-ce dela membrii ei se recer anume, ca să fie oameni harnici și de omenie, cari conduși și de iubirea de-apropelui lor să-i poată veni acestuia într'ajutor. Prin urmare dela început sânt eschiși oamenii stricați și de nimic.

Fondul acestor însoțiri se întemeiază prin subscrierea unei taxe de 20 coroane, care se plătește deodată, sau în rate lunare de câte 2 coroane, sau chiar și în rate săptămânale. Nimenia nu poate subscrie mai mult ca o taxă. Prin urmare toți membrii au voturi și drepturi egale, cel bogat, ca și cel mai sărac. Fiecare membru al însoțirii trebuie să fie maiorean și să aibă și oare-care avere nemisțătoare în comună pe numele seu. Aceasta se recere pentru aceea, ca atunci când însoțirea de pildă ar ave lipsă de împrumuturi mai mari de bani, să aibă cu ce garanta.

Membrii însoțirii garantează cu toții unul pentru altul (în solidum) pentru împrumuturile ce le fac, cari earăși se dau mai întâiu numai membrilor însoțirii. Dobânda sau camăta banilor depuși nu poate să fie mai mare, ca procentele, ce se plătesc după banii împrumutați.

Împrumuturile se dau pe timp dela 1—10 ani, cari apoi se pot earăși replăți, ca și la băncile centrale, cari ar trebui să lucre chiar și ele încâtva pentru înființarea acelor însoțiri, de oare-ce acestea lucrând cu bani mai puțini și într'un cerc foarte restrîns, nu le pot face nici o concurență, ci mai mult le sprijinesc, asigurând banii dați împrumut de acelea.

Se zicem de pildă, că în fiecare comună s'ar afla 50—100 locuitori, gata de-a se face membrii însoțirii numite, solvind taxa fundamentală de 20 cor.

Proprietatea nemisțătoare a acestora ar mai ave de sigur un preț dela 500—1000 cor. Prin urmare, pe basa aceleia, s'ar mai putè face împrumuturi și mai mari, de zeci de mii de cor. Afară de aceasta s'ar putè depune banii fondurilor bisericesti, școlare și comunale, precum și ai altor instituțiuni spre păstrare, sau chiar și ai singuraticilor locuitori, căroră le prisosesc.

Afară de cassarul însoțirii, care îngrijește de banii și hârtiile ei de valoare, fiecare membru al direcțiunii trebuie să servească de cinste. Cu venitul curat, ce rămâne în fiecare an, se pot procura unelte de economie, cu cari apoi se pot folosi toți membrii însoțirii.

După trecerea timpului, pentru care însoțirea a fost întemeiată, ea se poate desființa, împărțindu-se taxele și venitul lor între membrii ei, sau se poate din nou prelungi pe un șir de ani înainte.

La însoțirile numite, ori-că ia cineva împrumut, ori-că depune spre fructificare anumite sume, venitul curat tot în favorul însoțirii rămâne. Ceea-ce este și mai însemnat la acestea însoțiri este împrejurarea, că nu se pot face așa ușor nici defraudări, de oare-ce băncile, cari le creditează sume mai mari, la încheierea bilanțelor anuale, totdeauna trimit câte un om de specialitate, ca să le controleze și apoi să raporteze, despre mersul afacerilor acelora.

Din cele espuse pe scurt până aci, se poate vedè, de ce mare însemnătate sânt însoțirile numite pentru poporul nostru și pentru-ce au început în timpul din urmă alții străini, ca să înființeze asemenea însoțiri pe la sate. Aceia de sigur, că urmăresc și anumite scopuri și anume: ca să ne poată subjuga oarecum, nu numai materialmente, ci și moralmente.

De acestia să ne ferim!

Ioan Georgescu.

Moara de pe tēu.

De N. R. Păunaș.

(Urmare și fine).

Voinicu înainta încet prin lunci cătră pădure. Fiecare pas îi stîrnea un nou gând în creier. Mersul îi era greu de tot. Inima, sufletul, îi era neliniștit; o putere, de mult înăbușită, cerca acum, să străbată, să iasă la iveală. Era conștiința, a cărei glas de mult a amuțit. Ea încercă, ba chiar isbuti, ai trece toate faptele lui, începînd cu uciderea jupânului, răsbunarea tată-seu, pe dinaintea sufletului. Acum vedea pe mamă-sa moartă de supărarea și dorul după fiu-seu pierdut, și apoi măcelul din satul boeresc, și toate, toate i-se strecurau prin minte. Numai acum înțelese el urîșenia fărădelegilor lui, și se scârbea în suflet. Ear' când se cugetă că prin el s'a vrăjit blăstēmul asupra »Păuniței«, aleasa inimei lui, îi venea să-i facă seama. Puterea jură-

mētului făcut ortacilor lui, dispăruse, și el se cugetă numai cum oare să scape din hăul acesta de fărădelegi, cum să-și mântuiască sufletul? O voce lăuntrică îi șopti, ca să ia tot ce are să le dea săracilor, și să se predea el însuși în mâinile stăpînirei, ca să facă cu el după judecata Domnului.

În clipeala asta să auzi de cătră poalele munților duiosul buciom dela stănele de oi. Sunetul acesta îi reaminti verile fericite când petrecea și el prin munți cu oile, când cânta și el din mîngăiosul buciom. Ce fericit era el pe atunci, avea mamă și tată; inima îi era liniștită, sufletul curat neprihănit. Dar' acum? cu inima sfâșiată, și haina sufletului neagră de mulțimea fărădelegilor. Se așeză pe buturugă în sprinceană pădurii, ascultînd la linul și mîngăiosul glas de buciom. . .

...Tăcere, glasul buciomului a încetat și voinicu purcede mai departe prin codru. I-se părea însă că floricele de pe dunga cărărușii și părăiașul din apropiere cu al

lui gură de undă, ar povesti de faptele lui, ce atât de mult îi scârbea sufletul. I-se părea că codrul huind, și întregă firea îi blăstēma fărădelegile lui. Ca amenințat de cineva își sporește pasul, și merge, merge, pân'ce deșisul pădurii să lumineze într'o poiană îmbrăzdată de un părăiaș argintiu obîrșit dintr'un șipot de apă ce sbucnia din stîncă din fundul poenii. Era o poiană împodobită în fel de fel de floricele, subțirici și înălțute, de își era cu sfială a călca pe ele. Păunașul nu mai putea de atâta neodihnă și luptă sufletească, i-se tăiau picioarele. Luna dinspre soare sfințește să uită cu jele la voinic, care să puse să dea trupului odihnă. Dar' ce mai odihnă fū și aceea! Să svêrcolea pe floricelele plăpânde ca peștele pe uscat.

Deodată însă se ridică în genunchi, cu fața cătră soare răsare, cu ochii înmuiați în lacrimi, și mâinile spre cel Atotputernic. Buzele i-se mișcară, și o rugă fierbinte înalță cătră Judecătorul lumii: »Doamne ajută-mi! dă-mi pu-

Ceva despre roit.

Stuparul pătit știe, că roiul al doilea sau al treilea, ce-l capătă după cel dintâiu, nu prea plătește mult, pentru-că arare-ori împlinește condițiunile ce se cer pentru de-a puté ierna. Roiul al doilea poate fi de folos numai dacă e egal în putere cu cel dintâiu, dacă în cojniță au rămas destule albine și dacă avem nădejde, că va puté aduna ceară și miere până toamna târziu. Roi de acestia mici împreună mai bine 2—3 sau apoi le luăm matca, ca să se reîntoarcă în cojnița, de unde au plecat. Mai bine lucră stuparul oprind peste tot roitul. Oprirea aceasta se face așa, că la patru sau cinci zile după ieșirea roiului prim, tăiem toate celulele (căsuțele) de matcă, afară de una. Unii stupari pătiți mai recomandă și mijlocul următor: cojnița cu roiul prim se pune în locul cojniței, de unde au roit, și aceasta în locul altui stup puternic. Prin această schimbare facem, că multe albine din stupul cel vechiu se între în cojnița cu roiul prim, ear' la stupul cel vechiu se se adune albine din stupul cel puternic, mutat aiurea.

Dacă roiul prim nu ni-se pare destul de puternic, îl ducem, după ce l-am prins, într'un loc întunecos și răcoros d. e. în pivniță. Seara îl răsturnăm peste o pânzătură curată, cojnița o așezăm aproape pe un scaun sau pe ceva ridicătură și pe pânză până la urdinișul cojniței golite punem o neua. Albinele vor începe curând să meargă pe neua către cojniță. Stuparul trebuie să stee gata, ca să prindă matca și să o omoare. Vezându-se albinele fără matcă, se întorc la stupul cel vechiu. După trei până în cinci zile iasă un roi nou, care e însă mai puternic ca cel dinainte.

La urmă recomandăm tuturor stuparilor, cari vor să țină roiul de al doilea, ca să nu-l pună în apropierea stupilor, cari n'au matcă, care se-și fi făcut sborul de nuntă, d. e. în apropierea unui roi de-al doilea sau a unui stup, din care au roit de curând, pentru-că matcele, cari vin dela sborul de nuntă se rătăcesc ușor și intrând într'un stup străin intră în gura morții.

tere să urmez calea arătată de inimă. Iartă-mi toate fărădelegile, spală-mă de păcate, luminează haina sufletului meu!« Un vânt ușor se îngâna cu frunzișul codrului, și freamêtul acesta lin, părea o rugăciune a împăratului vestit, pentru supusul lui către marele judecător.

Voinicul, mai ușurat la suflet se sculă și se îndreptă către cortul haiducesc. Aici îl așteapta haiducii cu mare nerăbdare. Zărindu-l, îl pr miră cu alai, bucurându-se că nu l-au pierdut. Il întrebă unde a fost și ce a făcut, el însă le răspuse curat, că a fost la moară, și că de aici înainte, vêtav nu le mai poate fi. «D-zeu vrea alte să facă: Aduceți dāsagi cu banii! Așa. — Acestia săracilor voiu se-i împărțesc, ear' pe mine să mă predau în mâinile stăpânirii, să mă osândească ca pe un nelegiuit și ucigaș».

»E nebun, strigară haiducii într'un glas, se-l legăm, căci, ne va vinde și pe noi, în nebunia lui«. Să nu vè

Pomêritul.

Multbănet strînge străinătatea pentru poamele sale. Din Germania ca și din Austria, pleacă pe fiecare an vagoane și corăbii pline cu mere, pere de tot soiul, cu prune uscate, pe cari le duce în toate părțile lumii, ear' îndêrēt vir bani de aur ce îmbogățesc pe cei cu pomi.

La noi puțini oameni se îngrijesc să aibă pometuri, fiindcă nu știu folosul ce-l pot trage din ele. Și, slavă Domnului, numai pământul nu ne lipsește! Fiecare sătean are pe lângă casa lui câteva prăjini de pământ, care însă e plin de spini și neîngrădit. De-alungul satelor stau dealurile goale goluțe, nefolosite nici măcar de vite, căci nu găsesc ce paște pe acolo, iarba fiind arsă de soare. Cât de bine nu s'ar puté întrebuința acele locuri pentru cultivarea pomilor de tot soiul. Ce vieață frumoasă și cu belșug e în satul cu pometuri? Este în România un sat unde fiecare sătean are grădina lui bine îngădită cu gard înalt din nuele bine împletite și plină de arbori tufoși, la umbra cărora pământul par'că e un covor de iarbă, presărat cu floricele fel de fel. Din pomii sădiți în grădină, fiecare locuitor își scoate cheltuielile casei, căci pomul odată prins, nu cere nici arat, nici sêmēnat, nici prășit, dar' bani aduce.

Fiecare casă e casă de gospodar, bine stuhărită, cu gard și șură pe lângă ea, cu ferestri mari prin care intră lumină multă, dătătoare de veselie și sănătate. Și în Muntenia, sînt unele locuri pe unde oamenii, ce au grădini pline cu pruni sînt tot unul și unul de cuprinși. Chiar când cineva are numai o palmă de loc pe lângă casă și tot poate trage folos din puținii vișini, meri ori peri ce i-ar sădi.

Pentru facerea unei grădini cu pomi, nu e vorbă, trebuie dela început oare care necaz, căci pomii sînt ca și copiii, dacă sînt bine îngrijiți, când sînt mici, aduc mai târziu roade bune. Cele mai prielnice locuri pentru pomi sînt cele deluroase, căci apa nu se adună în băltoace la rădęcina lor, ear' soarele îi bate cea mai mare parte din zi.

atingeți de mine că moarte fac, strigă vêtavul, ridicând paloșul. Căutați-vè alt vêtav, eu nu vè mai pot conduce, și porni cu dāsagi în spate. Nu făcū însă vr'o zece pași și cinci gloanțe de piștol, îl trîntiră mort la pământ, ear' haiducii rîzînd drăcește strigară: »așa să rêsplătește cel-ce nu-și ține jurământul«.

Fata ajunsă în pădure, se adăpostî, sub un teiu vechiu, mare, unde petrecū în post și rugăcinne ca să-și ispēiască păcatul. Nu a trecut însă mult și D-zeu înduplecându-se spre rugăciunea și postul ei și a strîns-o de pe fața pământului. Și povestesc bētrâni în limba lor frumoasă și înțeleaptă, că în ziua aceea în care a murit Păunița, s'a vèzut o lumină dumnezească, înălțându-se spre cer. Era Arhanghelul Mihail ce duce sufletele oamenilor la D-zeu. Ear' deodată cu vestea despre moartea fecioarei, să lăți și vestirea despre îngrozitorul și cumplitul măcel dela Mihail.

Puii de măr, pēr, vișini, cireși, se capătă sau din sêmînțe sau se cum-pēră dela pepinăriile (grădinile cu pomi), ale statului, pe un preț mic. Când se pune sêmînța e mai mare truđa, căci trebuie așteptat până-ce cresc mai măricei, pentru a fi altoiți. Se poate la urmă căpēta prin altoire arbori buni din cei sēlbatici; e de ajuns a se lua dela un vecin o crenguță verde de un soi bun de pom și a se altoi cu ea un arbore tînēr de același pom sēlbatic. Dintr'un măr pădureț se poate căpēta merele de casă cele mai bune, după-cum se poate căpēta și dintr'un pēr, vișin sēlbatic, pere și vișine bune. Odată scăpat din nevoi, pomul nu cere o îngrijire așa de mare. Cel mult trebuie săpat în primăvară la rădęcină, pentru-ca să se aerisească, apoi trebuie curățit de cuiburile omizilor, ce le-ar mânca toate frunzele. Incolo, dacă Dumnezeu dă căldură și ploaie la vreme, cătră toamnă stau pomii ciucură de roade.

Ce bine ar fi dacă și la noi 'și-ar da oamenii seamă de folosul ce-l aduc pomii sădiți pe lângă casă! Fiecare gospodar avēnd și un mic ogor cu păpușoiu, ar avè pe lângă hrana pentru iarnă și bani cu cari să-și trimeată copiii la școală, să dea pentru biserică și să strîngă chiar ceva bani albi pentru vremurile grele ori pentru bătrânețe, când nu vor mai puté munci. Fiecare sătean fiind cu stare și țeara întregă va fi bogată și înflorită.

Dr. Ioan Simionescu.

Boalele molipsitoare la animale.

Anunțăm aparițiunea unei broșuri populare, datorită eminentului șef al serviciului veterinar din ministerul de interne din România, dl G. Jocu. Sub formă de povești populare dă însușirile principalelor boale și mijloacele ce trebuie să întrebuințăm. Această broșură ar trebui să nu lipsească din casa fiecărui bun gospodar.

Vom resuma în cele ce urmează, boalele tratate de dl Jocu și remediile ce le propune.

Ciuma porcilor sau molima porcilor este o boală dela care dacă scapă din 10 porci 3. Boala se cunoaște după o tūsă încetinică, răgușită, îndelungată. Porcii se cufure des și une-ori cu sânge. Dispare pofta de mîncare, dar' caută să bea mereu apă rece.

Pe burta porcilor ies niște pete roșietice, care cu timpul se măresc cât podul palmei și devin negricioase. Balele porcilor bolnavi și balega lor moale, risipită pe mîncare sau pe pășune, poate bolnăvi și porcii sănătoși.

Până acum nu s'a găsit nici o doctorie. Cel mai bun lucru este să declarăm la primărie, ca să vină veterinarul să aplice legea: adecă de a ucide porcii bolnavi și de a despăgubi pe proprietari după valoarea, care au avut-o porcii în timpul uciderii. Stărvurile celor care mor trebuie arse sau îngropate.

Panglică sau cordică este un verme lung și lătăreț, pe care-l prinde omul mîncînd carnea de porc spurcat adecă cu lînți sau măzărliche. Porcul se îmbolnăvește dela omul cu panglică, mîncîndu-i excrementele; ear' omul dela porc.

Porcul bolnav de spurcăciune se poate cunoaște și când este viu. Căutându-l la rădęcina limbei, cu degetul, să simt broboanele măzărlichei destul de bine.

Se poate cunoaște și la ochi, întorcând pleopa pe dos și pipăind, cu degetul, se simte mazăricea.

Trichina este tot un fel de spurcăciune, dar' bobitele linților sunt așa de mici că abia se pot vedea cu ochii când este omul obicinuit cu ea. *Trichina* o ia omul dela porc, și bolnăvindu-se arare-ori scapă cu vieață.

Brânca sau *gușterul* este o boală grea, căci porcul poate muri în 2-3 zile. Foarte des porcii bolnavi au gâtul umflat și umflătura se întinde une-ori și pe fălci. Dacă umflătura merge repede, porcii mor curând ne mai putând răsufla. Porcul bolnav nu mănâncă nimic, mai mult scrijește din dinți; are ritul ferbinte, șade mai mult culcat la umbră și abia se ridică; mai cătră sfirșitul boalei nu se mai ridică de loc. Și la brânca se ved' Pete roșietice pe burtă.

Nici brânca nu are leac; însă veterinarii au găsit un altoiu, pe care-l viră sub pielea porcilor sănătoși, ca să nu se îmbolnăvească. Când vedem vre un porc bolnav, facem declarație la primărie și îndată vine veterinarul și altoiește toți porcii.

Porcii bolnavi seucid și păgubașii primesc despăgubiri în bani. Porcii morți se îngroapă adânc și se pun var peste ei. Cocinele rele se ard.

Răpciuga și *Cârțița* sunt două boale foarte grele la cai, de care se pot bolnăvi și oamenii. Sunt boale mortale, de aceea e bine să știm cum se arată la cal.

Răpciuga și *cârțița* sunt una și aceeași boală. *Răpciuga* ese înlăuntrul trupului, începând dela bojoci și se întinde până la nări; pe când *cârțița* scoate capul afară pe piele.

Cum se cunoaște răpciuga? La început e greu de cunoscut, căci boala e ascunsă și une-ori stă ascunsă multă vreme. Mai des însă boala merge repede și se cunoaște la nări după o scursoare murdară, care nu încetează. Câte-odată scursoarea nu se vede decât la o nară, și atunci la cea stângă; ea poate fi albicioasă cu grunjuții mici, alte-ori gălbue și une-ori chiar verzue.

Caii răpciogoși mai au între fălci niște gălci tari. Încă un semn mai de seamă sunt niște bubulițe sau răni, cari ies în nas și arare-ori se pot vindeca.

Cârțița se cunoaște ușor, după niște bube, cari ies între picioare dela chisită în sus, și se întind până la vintre; une-ori ies între picioare, pe gât și curge din ele o materie cleioasă gălbue. Când se închide câte o bubă ies alte două sau trei, așa că calul moare în chinuri. Boala se ia numai prin molipsire, fie bând apă din același vas, sau păscând la un loc, sau stând alături. De asemenea se pot bolnăvi prin ham, perie, pătura de învălit, traista de grăunțe etc.

Singurul lucru este să declarăm la primărie. Vita bolnavă se ucide și păgubașul este despăgubit. La cas dacă se tănuște boala, stăpânul poate fi dat judecării.

Dalacul este o boală ce se vede nu numai la cai și boi, dar' și la celelalte animale și cu deosebire omul prinde foarte ușor. Unii îi mai zic Antrax ori Charbon și când se îmbolnăvesc caii îi mai zic Talan.

Dalacul poate să iasă și afară și pe măruntăe. Când s'arată afară prin vr'o bășicuță cum e la om, sau printr'o umflătură cum e la cal sau bou, boala e mai blândă; dar' când iese înlăuntrul corpului nu mai este nici o nădejde de scăpare.

Dalacul bouului când ese afară se arată printr'o umflătură, care se pune mai des în dreptul unei spete, la șolduri sau sub burtă. Pe lângă umflătura dela spată, care e foarte du-

reoașă, pe bou îl ia cu frig, și își pierde cu totul pofta de mâncare. Boala ține astfel 3-4 zile, în care timp dacă se caută, vita poate scăpa. De obicei oamenii spânzuesc asemenea umflături de dalac; însă e mai bine să se deschidă umflătura cu un cuțit tăios apoi să le ardă cu un fer roșu.

Când dalacul iese înlăuntru, vita moare în 12 ore. Boala se cunoaște prin aceea, că bouul încetează să mai rumege și să mai mănânce; se uită mereu la burtă și pare că ar vrea să se culce, dar' își ia seama. Dela începutul boalei vita tremură, după aceea se încălzește de-i curge sudorile șiroaie, care conținesc îndată ce vita începe din nou să tremure de frig. Nările îi sunt deschise peste măsură, suflă greu și deschide gura așa, că moare cu gura căscată și limba scoasă afară.

Când e aproape să moară, adese-ori se vede picurându-i din ochi lacrimi. Când ochii i-se rotesc în vâgăuni, repede se și împăenjenesc, apoi începe să-i tremure picioarele, și cade deodată, se bate cât poate, întinde gâtul înainte și geme adânc de durere.

Medicii veterinari au un leac bun, nu de vindecare, dar' ca să nu se îmbolnăvească.

Vitele pot să ia foarte ușor dalacul, căci sēmēnța de dalac e foarte răspândită. Vitele atinse de dalac se vor ucide și se îngroapă adânc cu piele cu tot.

Oflica vitelor. Oflica la om se poate lua dela om, dela părinți, dar' și mănâcând carne de vacă ofticoasă sau bēnd lapte dela vacă ofticoasă.

E greu să se cunoască o vacă ofticoasă, cu toate acestea sunt semne, cari ne face să bănuim că vita e ofticoasă. Vaca slăbește din zi în zi, deși mănâncă ca și celelalte. Une-ori tușește, mai cu seamă noaptea, după-ce se culcă; răsuflarea e mai deasă; și i-se scurge ochii după taur, deși nu e timpul să se gonească. Ea singură umblă după taur și îl încalecă. Vacile ofticoase, cari sunt cu lapte, li-se împuținează laptele din zi în zi, devine mai subțire și bate puțin în albăstriu; smântână și unt nu ese decât foarte puțin.

Oflica se capătă ca și la oameni prin moștenire, însă adese-ori îi mai vine și omul într'ajutor prin o îngrijire proastă. O vacă, care a fătat 7-8 sau mai mulți viței și n'a fost bine hrănită, ba din contră e mulsă până nu mai dă pic de lapte, se poate bolnăvi ușor de oflică.

Boii, care se pun la jug, când abia au ajuns juncani, sau chiar mânzați și sunt împovărați peste puterile lor, se pot îmbolnăvi de oflică.

În vieață este greu de constatat, dacă o vacă este sau nu ofticoasă. Medicii veterinari o cunosc prin tuberculinizare.

Fiind tăiată, se cunoaște după măruntăe, și mai cu seamă după bojoci, care sunt plini de niște nodulețe tari și albicioase; când tăiem bojocii cu cuțitul par'că scârție și foarte des dăm peste niște găurele cu puroiu.

Afară de vacă și bou se mai pot îmbolnăvi de oflică porcul și paserile. Oile și caprele se îmbolnăvesc foarte rar sau de loc.

Dorul de gură și depicioare adică febra afoasă este o boală molipsitoare, care lovește mai des boii, vacile și vițelii, dela cari prinde apoi oile și porcii. Boala aceasta arare-ori aduce moartea la vitele mari, dar' foarte des ucide vițelii mici.

Boala se cunoaște când începe să iasă în gură pe gingei și pe buze niște bășicuțe cari plesnesc și în locul lor rămâne niște bube din care une-ori curge și câte puțin sânge. Vitei bolnave îi curge balele necurmat și din cauza durerii numai mănâncă și numai rumege.

Când se întâmplă să iasă și printre unghii bășicuțe, de care i-a eșit în gură, și dacă se face și acolo bube, atunci vita abia mai umblă schiopătând. Dacă nu se îngrijește bine, adese-ori îi cad unghiile și atunci vita cade jos.

Vacile cu lapte, nu mai dau lapte nici pe jumătate decât dădeau și este mai apos. E primejdios pentru copii ca să bea lapte dela vaci bolnave, căci se pot îmbolnăvi și ei de dor de gură. Cea mai bună pază este, ca în timpul cât vaca bolește, să nu o mulgem și nici vițelul să nu sugă.

Această boală se vindecă ușor dacă spălăm vita în gură cu doctorii date de medic veterinar. Vitele bolnave trebuiesc despărțite de celelalte și nici la pășune să nu se dea împreună.

În timpul cât vitele sunt bolnave și nu pot mânca fin să li-se dea tărțițe muiate în apă ferbinte și puțin sărate și în lipsă să li-se dea mălaiu. Dorul de gură, căutat în pripă, se poate vindeca în 15 zile, dacă însă se tănuște boala, atunci poate dura și 10 săptămâni.

Vărsatul oilor sau bubatul. Oile bolnave au niște bubulițe mici pe burtă și mai cu seamă pe lângă țite. De pe burtă se întinde pe vintrele picioarelor în jos și în sus pe coaste. Une-ori bubulițele ies pe bot, pe urechi și chiar pe pleoapele ochilor.

Aceste bubulițe țin numai câte o săptămână și apoi se vindecă. Când însă e murdărie în stauetele oilor nu numai că nușe vindecă, dar coc și fac puroae, ținând câte o lună de zile.

Prin părțile unde bubulițele coc lăna cade și rămâne ici și colea câte un stuf. Dacă oile sânt slabe, lăna cade și mai ușor.

Numai la oile răsioase mai cade astfel lăna. Când vărsatul e ușor, se vindecă în 7-10 zile fără să moară decât cele slabe și gușate; une-ori ține și o lună și atunci mor multe dintre cele bolnave.

Vărsatul nu e boală grea, dar fiindcă oile se îmbolnăvesc una câte una, așa că boala durează prea mult, veterinarii le îmbolnăvesc pe toate, îndată ce s'a ivit boala la una.

Îmbolnăvirea se face altoind oile sănătoase cu zama stoarsă din bubulițele dela oile bolnave, cari nu sânt pline de puroiu.

Stauetele, unde stau oile bolnave, trebuie să fie ținute curat și să se facă spălături.

Îndată-ce se ivește boala, oile nu se pot duce în altă comună, și nici vinde pentru străinătate, până nu se stinge boala. Când se ivește boala trebuie să o facem cunoscut primăriei, ca să vină medicul veterinar.

Cârceagul oilor și udul su sânge al boilor. Cârceagul oilor este mai periculos decât vărsatul, căci omoară mai mult de jumătate din oi. Cârceagul la oi este aceeași boală ca pișarea cu sânge la boi.

Adăpatul în ape stătute și mocirle murdare, poate să aducă aceste boale. Îndată-ce vedem, că vitele s'au îmbolnăvit, trebuie schimbate într'alt grajd și adăpate în apă curată. Apoi este bine să facem declarație la primărie, ca să vină medicul veterinar, care le dă chinină la toate vitele.

Cholera și angina paserilor sânt cele mai periculoase boale la paseri fiindcă puțin se scapă din cele ce se bolnăvesc. Aceste boale sânt foarte molipsitoare, întizându-se mai ușor prin apă și mâncare.

Găinile cu cholera mor repede. Curcanii prind boală mai ușor ca găinile și mor chiar mai ușor.

Găinile atinse de angină, lumea le crede adese că au țifnă. Când băgăm de seamă, că

o pasere nu vrea să mârânce, și stă parcă ar fi ploată, dacă i pică din cioc câte o picătură de apă, și dacă are găinațul subțire și puturos, se punem repede să se curețe cotețul, să se spele cu leșie ferbinte și apoi cu apă fenicată 5%; paserile bolnave le punem deoparte și pe cele moarte le îngropăm, ca să scăpăm de choleră, căci altfel le curăță pe toate.

SFATURI.

Contra vermilor la cai recomandă profesorul de economie Steuert peatră de vomat (Brechweinstein). Pentru mânzi sub 1 an ajung 12 grame, pentru unul de 2 ani 16 grame. Din cantitatea aceasta dăm în două dimineți una după alta jumătate, dar' nu totul într'o zi deodată. Jumătate se disolvă într'un pătrar de litră de apă ferbinte și se toarnă în apa de adăpat. Ca să bea apa, nu-i adăpăm seara sau apoi le dăm apă sărată bine. În 2-3 zile lapădă o mulțime de vermi. La două săptămâni mai putem repeta odată.

O bună unsoare pentru hamuri și curele se face în modul următor: Topim 3 părți untură de pește și o parte ceară galbină de-asupra unui foc domol, amestecând mereu, și lăsăm să se răcească. După-ce s'a răcit, ceara se face golomoațe mici și va suge untura de pește. După-ce s'a răcit bine, framântăm totul cât se poate mai bine, până nu mai sunt golomoațe. Înainte de folosire spălăm hamurile bine cu apă caldă, ca să se lărgească porii pelii. Indată-ce s'au sbicit curelele le ungem cu untura aceasta, care le apără foarte bine contra murdăriei și a apei.

Care purcei să oprim pentru prăsilă Nu toți purceii sunt de o potrivă potriviți pentru a-i crește. Sunt printre ei unii lenoși, greoi și slabi de putere, care abia se duc se sugă la mama lor. Acestia probabil, că au vre-un defect interior și de aceea trebuie îndepărtați. Mai sunt unii prea gingași și simțitori contra ploii și vântului, alții foarte spărioși, neliniștiți și nervoși. Toți acest a nu se recomandă a-i crește pentru prăsilă, fiindcă ne vom înșela în așteptările noastre. Pentru a crește purcei vom alege pe aceia, cari sunt nepăsători dacă se schimbă vremea în rău și nu caută îndată adăpost dacă dă vre-o ploae sau bate vânt și se răcește vremea. De-asemena vom ține numai pe aceia, cari sunt vioi și mănca ori și ce și cu multă poftă. Acestia promit că vor plăti mănca ce o capătă.

Mijloc de a face boii îndrăgitori să se scoale. Ingrijitorii boilor nu cunosc alt mijloc de a face ca boul să se scoale, decât maltratarea. Este însă cunoscut, că unii boi îi poți bate până la moarte, fără ca să se scoale în picioare. Cu toate acestea există un mijloc pentru aceasta, foarte nevinovat, și totuși sigur. Aceasta constă în a viri în nările nasului bouului îndrăgitor pământ. Simțul neobicit ce cuprinde boul prin aceasta, așa îl spărie încât strănutând puternic să scoală repede.

Știri economice, comerț, jurid., industr.

Raport economic. După rapoartele economice, starea sămănăturilor etc se prezintă în modul următor: *Săcara de toamnă* e în multe locuri rară. Pe alocurea s'a arat din nou, sămănându-se săcără de primăvară. *Sămănăturile de primăvară* s'au recules parte mare din stricăciunea, ce le-a cauzat timpul nefavorabil din Aprilie. *Grăurile de toamnă* stau peste tot bine. Pe Pusta Ungariei dă deja spicul. Slabe sunt grăurile sămănite târziu. *Orzul de toamnă* e pe alocurea bun, pe alocurea abia mijlociu. *Oveșele* s'au îmbunătățit. *Rapița* a suferit mult. *Cucuruzul* se sămănește și acum. Pe alocurea a răsărit deja și se sapă. Frumos e numai cucuruzul răsărit din sămăntă bună. *Cartotii de primăvară* sunt frumoși, *cei de toamnă* se pun și acum încă. *Păstăioasele* sunt frumoase, numai ici-colea au suferit de lipsa de ploaie. *Câneșii și inul* au răsărit și cresc frumos. *Napii de zahăr* sufer în multe locuri din cauza gândacilor. Din cauza gerului au trebuit să se sămene pe alocurea din nou. *Napii de nutreț* stau bineșor. *Trifoiul și luferna* au suferit din cauza gerului. *Livizile* sunt bune numai unde a plouat, tot așa *pășunile*. *Vița de vie* se desvoltă bine, deși gerul din Aprilie a cauzat pe alocurea pagubă. *La pomi* paguba nu e așa de mare, cum s'a crezut, așa că pe lângă o vreme bună ne putem aștepta la o recoltă mulțumitoare.

Tipografie nouă. Cu 1 Maiu a. c. s'a deschis în Șimleul-Silvaniei, un institut tipografic împreunat cu librărie, cu numele »Victoria«. Tipografia »Victoria« este provăzută cu material modern și frumos, apoi cu mașini și litere noue. Proprietarul este dl *Ioan P. Lazăr*, prim-comptabil la »Silvania« institut de credit.

Pomi roditori în Prusia și California. În anul 1900 erau în Prusia 39 de milioane de meri și peri; în California 3 milioane și jum. Un pâr sau un mâr, ținând seamă de ani buni ca și de cei răi, dă 35 de kilograme de poame. Cheltuiala cu un pom, pe an, ținând seamă de costul prețului, de îngrijire, de îngrășăminte, de cules, de păstratul poamelor, etc. nu se urcă la mai mult de 1 leu 25 de bani pe an. Socotind roadele pe 12 lei 50 cântarul, ar fi venit curat de 7 lei 50 pe an sau de 202 de milioane de lei peste tot; ear' venitul Californiei ar fi de 23 de milioane și 1/4.

Și cu toate acestea Americanii din California sunt foarte mulțumiți de pometele lor, pe fiecare an tot mai mult și le sporesc și umple lumea, găsind pretutindeni cumpărători. În Prusia însă, ca și la noi, nimeni nu vrea să ia în serios cultura pomilor roditori și dacă le spui că s'ar câștiga bani buni, dacă și-ar da osteneala de-a purta luptă împotriva ciupercilor și insectelor vătămătoare, îți răspund: »Că numai asta le-o mai fi lip-sind, de-acuma să se apuce de stropit pomii cu apă, în care ar topi piatră vinetă cu var, etc. N'avem ce ne face cu omizile, că ne pune primarul la amendă«.

Se propune însă în Germania să se facă lege, ca fiecare să fie tot așa de dator a-și stropi merii și perii, cum sunt datori a-i curăți de ciupercile de omizi. Se arată, că poamele americane de aceea sunt căutate pentru că sunt curate, nepătate și neviermănoase.

Firește că trebuie, ca și în California, magazine cu temperatură potrivită pentru păstrarea fructelor timp mai lung, etc. De asemenea trebuie uscate după toate regulile cunoscute în America, făcute magiunuri, dulceți, etc.

Sămănăturile în România. Relativ la starea sămănăturilor aflăm următoarele amănunte:

Grâul se prezintă în general în condițiuni foarte bune. Ultimele ploii i-au ajutat foarte mult.

Cu toate acestea într'un număr mic de localități, sămănăturile de grâu sunt rare, fiind sămănite târziu astă toamnă.

În alte localități din cauza frigului a apărut roua.

»Coroana« noua bancă românească, ce se înființează în Bistrița la inițiativa dlui Dr. Gavril Tripon, și-a ținut adunarea generală constituantă Sâmbătă în 23 I. c., la orele 10 a. m. Capitalul social al institutului »Coroana« e de 100.000 cor. Convocătorul adunării constituante e subscris în numele fondatorilor, afară de dl G. Tripon, și de dl protopop Mihail Făgărășan din Tăure Dorim succes deservit noului institut românesc

O nouă bancă românească. Primum prospect, din care vedem, că în Ilva-mare se va înființa o bancă nouă, cu capital social de 50 mii coroane

Noroc și succes!

Comerțul estern al Austro-Ungariei. După datele publicate de ministrul austriac, comerțul estern al monarhiei a fost în 1902 de 1720.3 milioane coroane la import și de 1913.6 mil. cor la esport.

FELURIMI.

Un nou leac contra ofticeii. Medicii Danelius și Pammerfeld din Berlin au aflat un nou leac contra ofticeii. E un teiu făcut din o plantă Eucalyptus, care e folosită și de Negrii din Australia nord-vestică. Un prav făcut din aceasta plantă se amestecă cu pucioasă și cărbuni de lemn folosindu-se pentru inhalajuni (trageri în piept). Leacul l-au numit *Sanosin*. Cei-ce l-au folosit, s'au simțit după puține săptămâni bine, durerile au încetat, tot așa frigurile și sudorile de noapte. Apetitul a crescut, tot așa și greutatea corpului.

GLUME.

Din școală.

Învățătorul: Cât fac 2 și cu 2?

Școlarul: 2 și cu 2 fac 4.

Învățătorul: Cât fac 3 și cu 2?

Școlarul: 3 și cu 2 fac 5.

Învățătorul: Dar' 5 și cu 3?

Școlarul: — (nu știe).

Învățătorul: Dacă ai 5 chifle și mai capeți încă 3, câte ai?

Școlarul: Atunci am destule.

Învățătorul: Ei, Ghiță, — ean spune-mi tu mie în șir, — 5 animale de casă!

Ghiță: Cinci animale de casă?

Trei cal și două mățe.

CRONICĂ.

Părăstas. În 7 Iunie st. n. a. c., în Dumineca S. Rusali, se va celebra în biserică gr. cat. din Sibiu, în legătură cu serviciul divin un părăstas solemn întru pomenirea mult regretatului președinte al comitetului național român odin. **Dr. Ioan Raftu.**

Tot în aceeași zi se va celebra pentru vecințul lui repaus un părăstas și în biserică gr. cat. din Turda.

Sărbarea unui regiment. Regimentul de infanterie Nr. 31 din Sibiu, care actualmente are două batalioane și stabul în Alba Iulia, un batalion în Orăștie și unul în Sibiu, a serbat zilele trecute în Sibiu aniversarea a 94 a a învingerei dela Aspern (21 și 22 Maiu 1809), când armata austriacă sub comanda Arhiducelui Carol a bătut pe Napoleon. Soldaților li s'au împărțit broșuri în limba românească, în care se explică lupta dela Aspern, la prânz li s'a dat pe lângă menajul obișnuit friptură și vin, ear' după amezzi s'a aranjat un festival cu joc de popoi cu premii, fuga în sac etc. Cinci-spre-zece flăcăi îmbrăcați în costum românesc au jucat »Bătuta« și »Călușerul«.

Neorolog. Florian cav. de Porolus ca tată Susana Marcuș născ. Porolus, Răzila Porolus ca surori; Isidor Procopian ca cumnat; Aurel Procopian, Claudia Zaluziecki, Octavian Pop, Blanca Pop Blanca Marcuș ca nepoți și nepoate, Virgil Șotropa ca veri; Minca Șotropa ca mătușă, cu inimă înfrântă de durere aduc la cunoștința tuturor rudeniilor și cunoscuților, cum-că fiul, fratele, unchiul și vărul *Inocențiu Clein Porolus*, angajat adm. în pensune, oasar la institutul de credit și economii »Fortuna« Mercuri în 20 Maiu n. la 7 ore dimineața, după un zorb repentin și-a dat nobilul seu suflet în mâna Creatorului Atotputernic în etate de 61 ani. Rămășițele pământești ale scumpului decedat s'au înmormântat Vineri în 22 Maiu 1903 st n. la 10 ore a. m. după rîtul bisericii gr. cat. din Rodna-veche. Fie-i țărina ușoară și în veci amintirea lui!
Jalnică familie.

Inventatori români. Doi tineri d'n Feldioara-săcuiască (l. Turda) și anume George Radu, comerciant, acolo și Ieronim Nemeș, învățător în Cristean (l. Sibiu) au venit la ideea că mecanismul orologiului pe o sistematică aranjare a diferitelor roate se poate folosi la purtarea unor greutateți precum: o peatră de moară, o mașină de îmblățit, sfărmit ș. a. Frumoasa ideie au și realizat-o făcând în miniatură un astfel de model, care fiind foarte succes oficial de privilegii ungurese l'a patentat sub nrul 26632 de dato 16 Decembrie 1902. Modelul patentat este întocmit cu deosebire pentru »mănatul morilor« ceea-ce e un favor foarte mare pentru locuitorii ținuturilor fără apă respective și material de foc ne mai amintind diferitele puteri de electricitate, benzin, petrolu ș. a., cari pe lângă speșele împreunate cu procurarea lor apoi pretind o mare grijă în manipulare și din care cauză s'au și întâmplat multe nenorociri. E de dorit numai ca tinerii inventatori să poată realiza un astfel de model și în mare, ca să li-se poată vedea și folosul ce îl poate aduce, și pentru care bucuror s'ar țirgul cu un astfel de om care prin bani ar contribui la realizarea întreprinderii.

Asentările de nou aminate. Ministrul apărării țării baron Fejérváry a încunoscintat oficiile comitatense, că asentările sînt aminate pe timpul din

1 Iulie—29 Agust. Aceasta din cauză, că în dietă nici până azi nu s'a votat proiectul de lege despre urcarea contingentul de recruți. Să vorbește, că soldații de pe anul al treilea, vor scăpa numai la Crăciun.

Logodnă. Elena L. Astălușiu din Cergăul-scheiesc (mio) și dl Basiliu V. Popa, Inv. gr. cat în Șaroșul-unguresc, s'au logodit.

Avis. Am onoare a vă aduce la cunoștință, cum-că cu ziua de 4 Maiu a. c. mi-am deschis cancelarie advocațională în Cluj (strada Déák Ferenz Nr. 29 Piața-vechie de bucate) **Dr. Victor Porușiu**, avocat.

Tată a 36 de copii. În zilele acestea a fost chemat la oaste al zecelea fecior al cancelistului de tribunal Ratai din Praga. Dl Ratai e acum de 93 ani, însurat a treia oară și are cu totul 36 copii.

Douăzeci și trei persoane lovite de trăsnet. Mercuria trecută a isbucnit o furtună cu tunete și fulgere în apropierea orașului Neu-Ruppin. Douăzeci și trei de lucrători au fost loviți de trăsnet. Doi au suferit leziuni grave, ear' ceilalți au stat mai multe ciasuri amețiți.

O familie „însemnată“. În Seghedin, nu tocmai departe de temnița de stat, a murit deunăzi un om bătrân, singur singurel, într-o odăltă pustie. Câțiva din cei-ce locuiau în acelaș edificiu cu el, s'au dus la poliția orașului și l'au înștiințat. A venit un medic comunal și un funcționar de poliție. Medicul a întrebat pe o femeie, că nu are bătrânul pe nime, care să se îngrijească de el?

— Are copii, și încă cinci.
— Unde sînt? Cum de nu e nici unul lângă tatăl lor cel mort?
— Mă rog, ei toți mănâncă pâinea statului.

— Cum așa?
— D'apoi uite-asa, domnule, că unul mănâncă pâinea robilor în temnița din Vaș, fata cea mai mare e de vre-o cinci ani în Maria Nostra (o vestită temniță pentru femei), unde o duce bine, numai cât nu-i este iertat să iese afară. Feciorul cel mai mic învață carte, ba și meșteșug în temnița Csillag (în Seghedin), unul e soldat. Acesta a scăpat de deprinderile cele grele militare, pentru-că e încuiat în fortăreața din Arad. La al cincilea nu l'am mai auzit de nume.

Și așa l'a îngropat statul pe bietul bătrân, pe ai cărui copii îi »îngrijește« statul.

Un nou serum contra anghinei difteritice. Doctorul Martin din Paris a aflat un mijloc, cu ajutorul căruia prepară serumul contra difteriei în formă de pilule. Aceste se pot folosi mai ușor ca serumul, care se împoacă sub piele.

Un mort inviat. Juzii din statul Alabama (America-de-nord) sînt în mare încurcătură. Înainte cu câteva săptămâni a fost spânzurat un Negru, condamnat pentru omor. Doctorul tribunalului a constatat moartea, notarul tribunalului a făcut protocolul despre aceasta. Când s'au înmormânteze pe Negru, acesta face pozna și invile. Acum e sănătos tun, dar' bieții juzi se vor bolnăvi de multa bătae de cap, pentru-că Negrul a fost spânzurat și a și murit, ca ori-ce altă ființă gătită, ceea-ce se dovedește prin acte făcute de tribunal. După lege nu merge, ca cineva să fie de două ori condamnat și spânzurat. E într'adevăr grea situație.

În Rusia sînt încă mari demonstrații contra Jidanilor, în Rostoc și jur. Tot poporul ține pe Jidani de ivorul întregel mizerii de care suferă, și de aci porniri aprinse contra lor.

Revocare. Ținerea adunării »Departământului Alba Iulia« al Reun. învățătorilor români gr. cat. din arhidieceză, convocată pe 31 Maiu st. n. a. c. la Intregalde s'au amână pe timp nedeterminat. Avis celor interesați! Alba Iulia, în 25 Maiu 1903. **Ioan Pampu**, președinte.

În mormânt de ape. După statistica oficială, numai în luna lui Martie a. c. s'au înecat de tot 133 corăbii pe mări între cele 5 continente (11 corăbii mai mari englezești, 4 italiene, câte 3 nemțești, franceze și spaniole, ear' din cele mai mici, câte vrei!) Și cu toate s'au scufundat și zeci, ba sute de oameni aflători pe ele, găsindu-și toți odihna de veoi în mormânt nemărginit de ape.

Băiat opărit cu lapte. Băiatul de 2 ani al lui Nicolae Adam din Alior (com. Timiș) se suie deunăzi pe un soaun, ca să ia de pe poliță un vas cu lapte fert. Laptele se vîrșă asupra copilului, care în urma arsurilor primite a murit Marți în chinuri îngrozitoare. Contra părinților neprescuți s'a pornit cercetare.

Cel mai tinăr rege. Duminecă a implinit etatea de 17 ani regele Alfonso XIII al Spaniei. Aniversarul acesta a fost serbat cu mari festivități, în Madrid, capitala țării.

Două mii de case potopite de foc. La Silesia, în Galiția, a bătuit un foc teribil. Trei persoane au perit în flăcări. S'a socotit, că în cele din urmă cinci săptămâni, focurile au nimicit în Galiția două mii de case! Paguba totală trece peste 3 milioane de coroane.

Tăierea capului unui tată și a unui fiu. Se telegrafează din München (Bavaria), că la Staubing, călăul a tăiat capul șelariului Bradel, în vîrstă de 61 ani, și fiul seu Max, în vîrstă de 23 ani. Amândoi aceștia omoriseră în prăvălia lor pe un neguștor, călător, anume David Baerman, pentru a-l jefui, pentru care faptă au fost judecați la moarte prin tăierea capetelor.

Asasinarea guvernatorului din Ufa. În grădina publică din orașul Ufa, din Rusia de răsărit, a fost împușcat în ziua de 20 Maiu guvernatorul Nicolae Bogdanovici. Ucigașii au fost doi lucrători socialiști. Motivele acestui fapt au fost politice: Bogdanovici care era în etate de 66 ani în toată viața sa a fost un aspru prigonitor al revoluționarilor și nihilistilor și din cauza asprimei sale a fost iubit și înaintat până la rangul de guvernator. În guvernamentul seu se aflau deportați mulți studenți din Rusia centrală, cari au luat parte la răsturnările din anul trecut. Acești studenți, între cari se aflau mulți Jidovi, nici aici nu se odihneau, ci căutau să propovăduiască printre lucrători socialismul și au adus-o până ac'o, încât lucrătorii din fabricile statului s'au răsturnat, cerînd plată mai mare și ceasuri mai puține de lucru. Guvernatorul Bogdanovici s'a dus cu trupe la fața locului și a restabilit ordinea cu puterea armatei. Cu aceasta ocaziune s'au întâmplat mai multe răniri și chiar și câteva casuri de moarte. Socialiștii au hotărît să-i omoare pe guvernator și doi din ei au săvîrșit atentatul în ziua de 20 Maiu. Cei doi ucigași au fost arestați.

10 Maiu v. la București. Sâmbăta trecută s'a sărbătorit cu mare pompă ziua de 10 Maiu, ziua suirii pe tronul României a Regelui Carol, întâmplată acum 37 ani. Orașul a fost strălucit împodobit și mulțime de steaguri au fost arborate. Festivitatea a fost împreună și cu paradă militară în fața Regelui, a familiei regale, a ministrilor, a corpului diplomatic și în prezența unui public imens, care a aclamat cu însuflețire pe Regele și armata română.

Alegere de preot, Duminică în 11/24 Maiu după serviciul divin cu invocarea Duchului Sfânt s'a ținut în Deva sinodul electoral parochial sub conducerea protopresbiterului George Romanul, pentru alegerea de preot al II-lea în parochia de clasa I-mă Deva, în locul decedatului paroch George Nicoră. La acest sinod au luat parte 103 votanți: domnind cea mai perfectă înțelegere, al cărei rezultat a fost că tinerul Cornel Popescu, stud. în filosofie, a întrunit totalitatea voturilor, ear' al II-lea candidat domnul Gonța nu a primit nici chiar un vot.

Ospet și sânge. Ioan Albu din Var (com. Craș-Severin) a fost și la nunta Ileanei Cristu din Obreja. Acolo s'a întâlnit cu George Borlovan, oârui li era dușman de moarte. Imediat a scos din buzunar un revolver cu 6 focuri și l'a descărcat asupra lui Borlovan. Nefericitul n'a murit încă, dar' stă între viață și moarte. A doua zi păștosul a fost prins în comuna Turnul.

Sub roatele trenului. O scenă agitată s'a întâmplat deunăzi la stațiunea Balinț a căii ferate. Sora medicului Dr. Haller cu 2 copilași ai sei aștepta sosirea trenului dela Lugoj. Sosind trenul, pasagerii nu s'au putut da iute jos, căci pe șine se împingeau mai multe vagoane. Fetița de 5 ani a medicului se suise într'aceea pe treptele unui vagon. Decedată a plesat trenul încet pe șine. Fetița s'a spăriat și voind să se dea jos a căzut sub roatele trenului. Mama și publicul steteau încremeniți de spaimă. Conducătorul de tren Francis Kiss văzând primejdia, cu pericolul vieții a alergat la fetiță și a scos-o de sub roate. Fetița a suferit numai oăteva zgârieturi. Mama nu mai putea de bucurie, că fetița a scăpat de moarte. Publicul călător a răsplătit pe bravul conducător cu vii aclamațiuni.

Cas de moarte. Cu inimă frântă de durere aducem la cunoștința tuturor rudeniilor și cunoșcuților, cumcă preaiubitul nostru soț, tată, frate și cumnat **Ioan Pisco**, senator magistrat i. p., după un morb lung și greu și-a dat nobilul seu suflet în mâinile Creatorului în 26 Maiu p. m. în etate de 64 ani și 29 ani a fericitei sale căsătorii. Osămintele scumpului defunct au fost așezate spre odihna eternă Joi în 28 Maiu a. c. la 3 ore p. m., în cimiterul bisericesc gr. or. din Suburbiniul Iosefin. Emilia Pisco, soție; Virgil, locotenent la reg. 63, Ionel, practicant de silvicultură, Oamii, Emilian și Clementina, copii.

Cutremur de pământ. Vineri noaptea la orele 11 și 43 minute a fost cutremur de pământ în Timișoara, care a durat 15 minute. Cutremurul însă a fost din fericiire așa de slab, că oamenii nici nu s'au deșteptat din somn.

Jerifele automobilului. În 25 Maiu n. au plecat din Paris 150 de automobile (trăsuri electrice) în calea spre Madrid. Mergeau cu iuțeala trenului accelerat. Indată după începerea cursei s'a întâmplat o nenorocire, care apoi s'a continuat în așa măsură, încât ministrul de interne francez a trebuit să oprească continuarea cursei. Automobilul lui Barrow s'a lovit de un copac.

Mașinistul a murit, Barrow însuși e greu rănit. Automobilul lui Porter, voind să treacă șinele dela căile ferate, s'a răturnat și a prins și a ars total. Mașinistul a ars deasemenea. Automobilul lui Fourraude a trecut în apropierea de Angu-leme peste doi soldați, un copil și un mașinist, cari toți au murit. În apropiere de Mout Guyon s'au ciocnit două automobile. Tead, conducătorul, e greu rănit. Mereu vin alte știri despre nenorociri. Mulți privitori au fost gra vrâniți.

La pândă. Locuitorul Ioan Mogoș din Clujci (com. Craș-Severin) se întorcea în 10 Maiu n. seara spre casă. Pe drum l'au pândit Nicolae Mico, Sofron Mica și servitorul acestuia Ioan Panta. Toți trei s'au aruncat asupra lui Mogoș și l'au strâpuns cu cuțitele în multe locuri, până ce nefericitul a căzut la pământ fără simțire. Ioan Mogoș de atunci în soace plutește între viață și moarte. Cei trei eroi au fost prinși și predați judecătoriei din Sasca-montană.

Cătră ceterorii „Foi Poporului“. Am dat știri în „Foaia Poporului“ că la tipografia noastră, în Sibiu, s'a tipărit o carte românească, frumoasă, scrisă de redactorul de acum, domnul **Vasile E. Moldovan**. Această carte, poartă titlul: **Dușmănie**, și este scrisă în limbă populară, românească, încât toți o pot înțelege. Este o povestire frumoasă și foarte interesantă, din popor, întâmplările lui **Dăsan**, — cunoscutul haiduc din țeara **Oltului** fiindcă s'au vândut până acuma

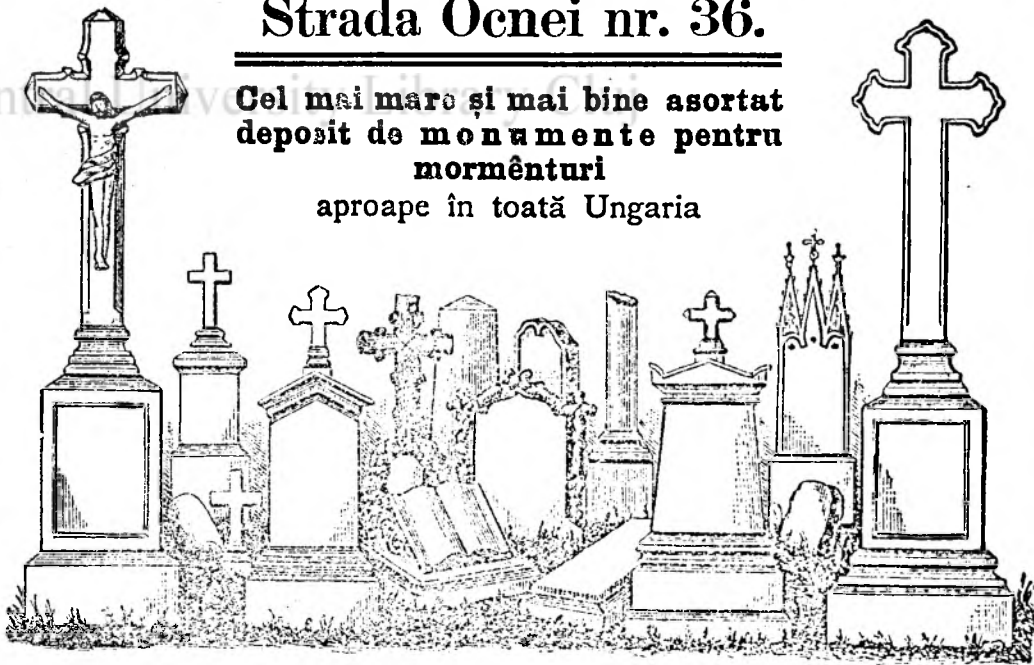
foarte multe cărți, așa că cheltuiala cu tipăritul s'a scos, dl Moldovan a scărișat prețul cărții, așa încât ori-cine se o poată cumpăra. Cartea se va trimite tuturor cari vor trimite înainte 60 bani, (30 cruceri) și 10 bani pentru poștă. O recomandăm ceteritorilor, invitându-i să ceară cartea asta frumoasă, cât mai curând. Cartea se trimite însă numai acelor cari trimit banii înainte. E bine să o procure mai mulți deodată, că atunci e mai ieftină trimițerea pe poștă.

Avis. Atragem atențiunea on. ceteritorilor asupra inseratului dlui Stefan Pelikan de pe pagina 11-a a „Foi Poporului“.

Se receregrije în interesul propriu al stimetelor doamne le atregem din nou atențiunea, că cafeaua Kneipp de maltă a lui Kathreiner, atât de iubită și dovedită mai mult ca de un deceniu ca excelentă, e veritabilă numai în pachetele originale închise și provăzute cu marca de apărare „Parochul Kneipp“. Numai această cafea Kneipp de maltă a lui Kathreiner are aroma și gustul cafelei de boabe, de aceea o și face pe aceasta ca adaus la ea mai fină, mai bună și mai plăcută la gust. Și fără de adaus de cafea de boabe, e cafeaua Kneipp de maltă a lui Kathreiner foarte gustoasă și unieul arogat corăspunzător pentru aceea. Căea-ce se vinde deschis, cântărit la balansă, e totdeauna orz prăjit sau maltă de berărie, nici când însă „Kathreiner“.

Strada Ocnei nr. 36.

Cel mai mare și mai bine asortat
deposit de monumente pentru
mormânturi
aproape în toată Ungaria

Ioșif Roubischek jun., sculptor și petrar,

atelierul și depositul sânt situate pe pământ propriu,
Strada Ocnei nr. 36. (SIBIU—NAGY-SZEBEN). Strada Ocnei nr. 36.
(A se observa bine adresa).

În depositul meu se află în totdeauna cu prețul dela 10—1600 cor. peste 300 de diferite cruci și monumente pentru mormânturi, de toate felurile de pietri obicnuite precum sânt: granit de Suedia negru-închis, labrador de Norvegia strălucitor ca sedeful, syenit de Suedia și Bohemia, granit de Silezia, marmoră Cararra, marmoră de Silezia albă, vênăt-surie și neagră, precum și drachit și peatră de nêsip foarte fină și tare, în toate mărimile și formele.

De oare-ce am cumpărat în persoană o cantitate mare și aleasă de material, punând deosebit pond pe calitatea cea mai bună, sânt în plăcuta poziție a putè purta ori-ce concurență atât ce privește frumșeța și ieftinătatea cât și executarea comenzilor, despre care lucru se poate convinge ori-și-cine ar dori. Rog deci pe on. public a mē onora cu comanda sale.

Afară de acestea mai am un frumos deposit de tot felul de lucruri trebuincioase pentru clădiri, pe cari le vënd cu prețuri foarte moderate:

Trepte cu dungă rotunzită cor. 6.50. — Trepte fără dungă rotunzită cor. 5.50.

Cu desemnuri și preliminar de spese stau la dispoziția onoratului public.

Cu stimă

Ioșif Roubischek jun.

Strada Ocnei nr. 36.

Dare de seamă și mulțumită publică. Cu ocaziunea petrecerii, aranjate în Lissa la 11 Ianuarie st. n. 1903 a binevoit a suprasolvi următorii Prea On. domni: Ioan Bica, notar 60 bani; Maximilian Recean, preot 2 cor.; Ioan Dejenariu, contabil 1 cor. 60 bani; Dănilă Gabor, inginer, Ioan Pop, preot, Chirion Adămoiu, învățator, Aurel Opreș, inv., câte 60 bani; Aurel Borzea, contabil 1 cor.; Ioan Băndu, inv. 1 cor.; Filip Suciu, vicanotar 60 bani și Ioan Gavrilă, vicanotar 1 cor.; cărora și pe această cale li-se aduc sincere mulțumități.

Venitul brut al petrecerii a fost 88 cor. 56 bani. Din aceștia, ea venit curat, s'a transpus în fondul școlar, spre a se ajuta școlarii mizeri cu cărți etc. 5 cor. 48 bani, diferența s'a folosit pentru acoperirea șeselor ce s'au făcut cu ocaziunea petrecerii, o parte mică se află la unii dintre diletanți în obiecte cumpărate pentru aceea ocaziune. Sperăm, că respectivii diletanți în curând își vor da seamă de acele obiecte sau în natură sau în prețul lor banal.

Cauza întârzierii cu publicarea acestei dări de seamă, e faptul, că unii dintre domnii diletanți nu 'și-su dat la timpul se seamă, ba chiar nici până în prezent despre unele obiecte procurate pentru petrecere, după -cum am amintit și mai sus, cari asemenea ar fi fost a se socoti la venite. De altcum subscrisul nici nu am luat parte ca membru în comitetul aranjator al acestei petreceri, ci numai ocazional, având toți membrii roluri pe scenă. Adaug, că comitetului aranjator, deja la timpul se 'mi-am dat seamă și am fost absolvat, rămânând asupra 'i publicarea și pe cale ziaristică.

Considerând cele de mai sus binevoiască onoratul public a-'mi primi scusa, și a judeca, că convenitu-s'a să publice această chestiune chiar în »Căluțul«. Lissa, în 21 Maiu st. n. 1903. *Eusichiu Stanislav*, inv. dirigent.

Concurs.

»Foaia Școlastică« din Blaj publică următorul concurs:

»Reuniunea învățătorilor din arhidieceasa gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș«, cu termenul până la 1 Septembrie s. c., pune la concurs următoarele teme:

1. Prin ce mijloace am pute câștiga poporul pentru școală?
2. Cum am pute prin mijlocirea școlii, să stăpănim din popor alcoolismul?
3. Cum avem să propunem economia în școala poporală nedespărțită?

La acest concurs pot lua parte învățătorii din arhidieceasă, cari sânt membri ai Reuniunii.

Premiul prim e de 30 coroane; al doilea de 20 cor. și al treilea de 15 cor. Pentru tema nrul 3, dl Iuliu Bardoși, inspector școlastic în pensiuie, din caseta sa proprie, a binevoit a oferi încă un premiu de 10 coroane.

Blaj, din ședința biroului central, ținută la 1 Maiu 1903.

George Muntean m. p., P. Ungurean m. p.
președinte. secretar I.

POSTA REDACȚIEI ȘI ADMINISTRĂȚIEI.

Dnei Veronica Ștefu, Maros-Déce. »Foaia« se expedează regulat.

Dlui Zosim Dobre, inv. Am primit 5 cor. pentru abonamentul dlui Ioan Dan, în Indiana Harbor, America. Vă mulțumim.

Pentru redacție și editură responsabil:

Vasile E. Moldovan.

Proprietar: Pentru »Tipografia«, societate pe acțiuni Iosif Marschall.

Oena-Sibiului — Salzburg — Vizakna.

HOTEL BRESSLER.

Deschis din 15 Maiu până în 30 August. 47 1-6

Odăi de închiriat lunare, bine mobilate. — Sală mare pentru mâncare. — Grădină de restaurațiune umbroasă și parc. — Bucătărie bună. — Beuturi curate. — Serviciu prompt. — Prețuri moderate.

LIPIK în SLAVONIA

scalde de primul rang.

Unicul izvor cald alcalin de iod (64° C) pe continent.

Stațiunea trenului de pe Valea-Lonja (via Dugoselo). Afară de asta și stațiune a trenului sudic Pakrac-Lipik. (Taritul de zonă).

Premiat: Budapesta Viena, Londra, Roma, Bruxela. Salon de cură elegant, cafenea și restaurațiune, parcuri estinse, tren de distracție, capelă de scaldă, hotele de cură foarte elegante, sanatoriu de copii, cabinete de scaldă luxurioase, iluminatie electrică

Neintrecute la morburile: *reumatism, podagră, ischias, duveri de os, catar de stomac, de intestine, de beșică* etc. precum și la *scrofule și morburile de sânge.*

În decursul sezonului de scalde ordonează *opt medici escelenți.* Apă de la termele din Lipik se poate comanda direct dela izvor, apoi dela *L. Edeskuty* în Budapesta și *Heinrich Mattoni* în Viena.

Sare de la termele din Lipik direct dela direcțiunea scaldelor.

Informațiuni de tot felul dă cu plăcere

170 2-3

Direcțiunea scaldelor.

Spre binevoitoare atențiune!

Am onoare a Vă aduce la cunoștință, cumcă pentru sezonul anului curent al băilor din *Oena-Sibiului*, care se deschide la 15 Maiu, am luat sub conducerea proprie

Restaurantul din grădina Schuller

Prin multe aranjamente nouă și billard escelent, apoi oferind vinuri curate și excelsite, bere de Dreher I. calitate și tot felul de apă minerale, cum și mâncări gătite cu cea mai mare îngrijire, sper că restaurantul meu — situat și altcum foarte favorabil și cu o grădină frumoasă — o să afle complăcerea celor mai distinși p. t. oaspeți, cari petrec la cură.

La 1 oră p. m. Table d'hôte. — Serviciu à la Carte la 12 ore.

Abonament pentru prânz și cină în și afară de casă cu cele mai moderate prețuri.

Promit în fine cel mai atent serviciu și Vă rog a mă onora cu comandele și cu visita D-Voastre.

Cu distinsă stimă

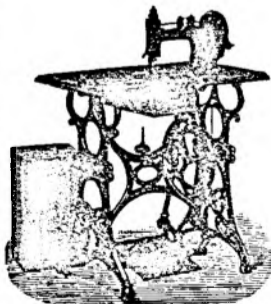
Stefan Pelikan, arêndaș.

41 1-4

Gustav Dürr.

mechanic.

Magazin de mașini de cusut și de velocipede,
Sibiu. Piața-mare nr. 19.

Recomandă depositul seu mare și bine asortat cu toate felurile de mașini de cusut mai renumite din fabrici străine și indigene pe lângă un preț foarte moderat.

8 16-

Ca specialități se recomandă mașinile de cusut:

➔ **Seider & Naumann, G. M. Pfaff.** ➔

Toate acareturile mașinilor de cusut de ori-ce fel precum ace, curele, oleiuri fine și altele se află întotdeauna în depositul meu. Reparaturile la mașinile de cusut de ori-ce fel sânt esecutate prompt, ieftin și conștientios cu garanție. Pentru fiecare mașină nouă de cusut cumpărată delamine dau 5 ani garanție.

Nr. 20—1903.

44 1—1

Publicare de licitație.

Sâmbătă, în 6 Iunie st. n. a. c., la 9 ore a. m., se va ține în cancelaria subscrierului comitet (strada Poplăcii nr. 36) licitațiune minuendă numai pe calea ofertelor pentru clădirea unei școli elementare cu 4 clase la Racovița comitatul Sibiului.

Aceasta se aduce la cunoștință publică cu adausul, că fiecare licitant e obligat a depune 5% a sumei de esclamare de 36.205 coroane.

Oferte în scris prevăzute cu vadiu se primesc până la începerea licitațiunii.

Planul, preliminarul și condițiunile speciale de clădire, se pot vedea în toată ziua în cancelaria comitetului.

Sibiui, în 24 Maiu 1903.

Comitetul administrator de fondul școlar al fostilor grănițeri din regimentul român I.

Anunciu.

Subsemnatul aduc la cunoștința on. public că în piața din Seliște am deschis grădina cu un pavilion modern aranjat.

Vinuri veritabile de pe Târnavă, vechi și nouă, bere cu pâharul și sticla, totdeauna proaspătă.

Bucătărie germană și română. Se pot face și abonamente lunare.

Prețuri moderate și serviciu prompt.

Rog prea onoratul public de concursul binevoitor. Cu stimă

45 1—3 **ILIE POPA,**
proprietar.

În librăria lui
W. Krafft în Sibiu
se află:

Cărți mai noue:

- Adam I., Rătăcire, roman. 3.—
 Sybaris, roman. 3.—
 Alexandri V., Teatru (Bibl. p. toți) 2 nri à —.32
 Ardelean Ios. I., Buchetul meu, poesii 1.—
 Băilă Ioan, Joh. W. Goethe și Heinr. Heine —.80.
 Bogdan I., Documente și Regeste privitoare la relațiile
 Țării-Românești cu Brașovul și Ungaria 6.—
 Bunea Dr., Episcopii P. P. Aron și D. Novacovicu
 sau Istoria Românilor Transilvaniei. 4.50
 Vechile episcopii române. a Vadului, Geoagiului,
 Silvașului și Belgradului. 2.50.
 Ciura A., Eminescu și Coșbuc 1.—
 Josbuc G., Ziarul unui Pierde-Vară, versuri. 2.—
 Iorga N., Cuvinte adevărate. 2.50
 Sate și preoți din Ardeal 2.50.
 Leonescu și Duțescu, Peneș Curcanul, dramă răs-
 boinică în 4 acte 2.—
 Moldovan V. E., Meteor, roman. 1.—
 Onciul D., Românii în Dacia Traiană până la inte-
 meierea principatelor. 1.—
 Onișor Dr., Legiuirea țării noastre. 1.—
 Păcățian, Carte de aur, vol. II., leg. 11.60., broș 10.—
 Poesii de Mihail Eminescu. Cu notiță biografică dela
 fratele poetului. 2.50
 Popovici I., Conducător la învățarea limbei maghiare
 și române, conținând o mică gramatică, dicționar
 sistematic, conversațiuni și modele de scrisori —.70
 Banta-Buțesciu Vas., Novele 1.60.
 Riria, Ultima rază din viața lui Eminescu, dialog
 dramatic în 5 scene. 1.50
 Elvira, tragedie în 5 acte. 2.— 173 3—5
 Slavici, Din bătrâni, narațiune istorică. 2.50.
 Vlăduț A. România pitorească. Ediț. II. 3.50.

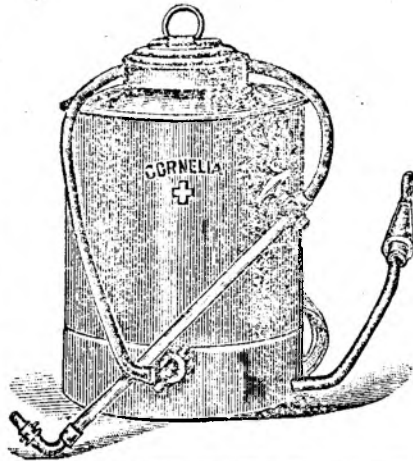
Biblioteca scriitorilor români. V. Alexandri, Poesii
 1 cor. 50 bani P. Ispirescu, Legende sau
 Basmele Românilor 1.50. N. Filimon, Ciocoi
 vechi și noi 1.50. Gr. Alexandrescu, Poesii și
 prosă 1.25. M. Eminescu, Poesii postume 1.—
 M. Eminescu, Literatura populară 1.50. Ioan
 Creangă, Opere complete 1.50. Alexandri V.,
 Teatru 1.50.

Biblioteca populară „Minerva” à 15 bani. 1—3. Istoria
 populară a Românilor. 4. Cântarea României. 5.
 Istoria populară a literaturii române. 6. Revo-
 luțiunea lui Tudor Vladimirescu. 7. Perderea
 Basarabiei. 8. Istoria lui Vodă Cuza. 9. Mihail
 Kogălniceanu. 10. Vasile Alexandri. 11. Stefan-
 cel-Mare. 15. Trei scrisori. 16. Cum se ne cre-
 ștem copiii. 17. Păstrarea sănătății. 18. Ce se
 cetim. 19. 10 Maiu. Revista istorică-națională.
 20—21. Războiul Românilor pentru neamuri.

Cărți populare — Biblioteca Tribunei —
 Biblioteca pentru toți
 după cataloage separate.

Prețurile se înțeleg în coroane.

Stropitoare pentru peronospora.

Recunoscut ca cel mai bun fabricat, cu
 garanție de 1 an, per cassă sau pe cambi
 pentru 1 Noemvrie, recomandă pe lângă
 prețuri ieftine

Victor Dahinten,

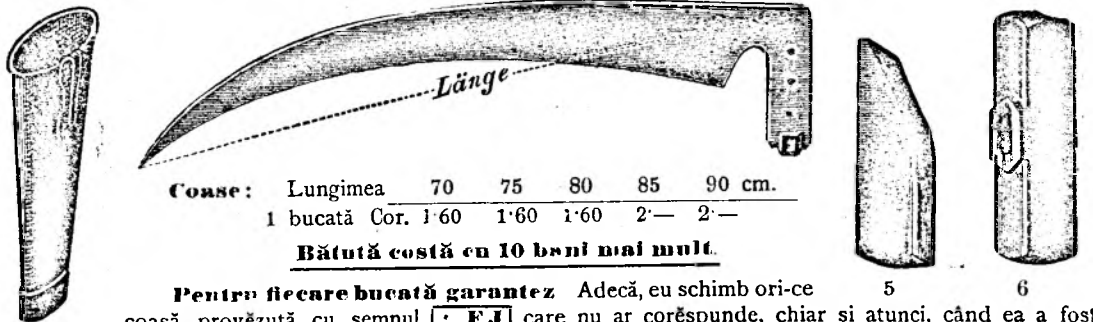
magazin de ferărie în Alba-Iulia, lângă
 Fântână

și 35 7—10

Adolf Graffius,

lăcătușerie de mașini în Orăștie în piața
 principală.

Carol F. Jickeli, Sibiu. (La coasa de aur).

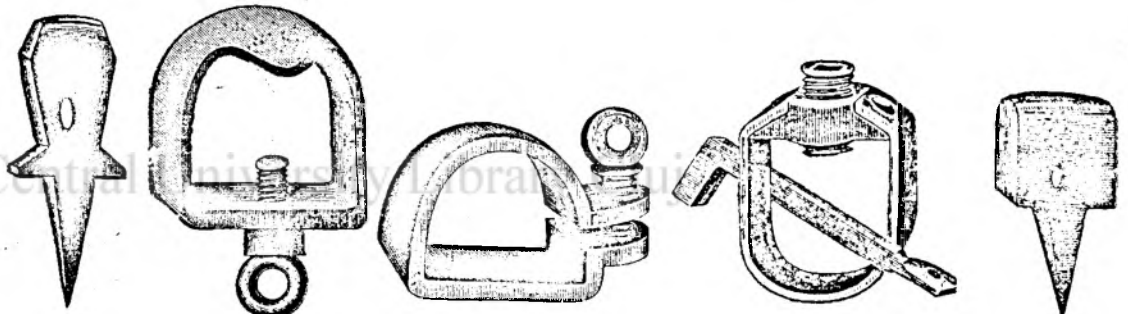

Coase: Lungimea 70 75 80 85 90 cm.
 1 bucată Cor. 1.60 1.60 1.60 2.— 2.—

Bătută costă cu 10 bani mai mult.

Pentru fiecare bucată garantez Adecă, eu schimb ori-ce
 coasă provăzută cu semnul [FJ] care nu ar corespunde, chiar și atunci, când ea a fost
 bătută și întrebuițată. — Economilor le pot recomanda cu cea mai mare încredere coasa
 aceasta. În decursul anilor s'a sporit foarte tare numărul coaselor vândute.

La cumpărare de 10 bucăți se dă o bucată pe deasupra!

2 **Nicovale.** forma, fig. 2 3 13 **Ciocane,** fig. 5 à 250, 300 15 3
 1 buc. Cor. —96 —86 1 bucată Cor. —86 —90 fig. 6 à 300 grame 3
 1'—

Nicovalele și ciocanele se vând pe lângă garanție pentru fiecare bucată. Fiecare bucată, care
 s'ar dovedi sau prea moale sau prea tare, se schimbă.

Verigi de coase, Fig. 3 13 15 Fig. 7. Tocuri de cuț
 pentru înțepenirea coasei. Dimensiunile $\frac{14}{41}$ $\frac{39}{41}$ $\frac{39}{33}$ $\frac{40}{43}$ mm. șmalțuite pe dinlăuntru și pe dinarță
 1 bucată Cor. —24 —24 —30 —40 1 bucată Cor. —40.

Cuț, dela 10 bani în sus, în variație bogată. — Îndeosebi recomand: Cuțile americane 1 buc. Cor. —40.
 Cuț de Bergamo vinete-închise, cu semnul CFJ 1 buc. Cor. —80.

Toporiști de coase, obicinuite de lemn Cor. —44. — Toporiști pentru coase de holde (model introdus
 de Iulius Teutsch) 1 bucată Cor. —90.

Greble de fer pentru coasele de holde, pentru a le șirofa pe toporiștele obicinuite de lemn. 1 buc. Cor. 130.

Brițe de Solingen. Garantate dela Cor. 1.20 în sus.

Brițege de Solingen pentru atârnat. Lungimea întreagă: 8 9½ 11 ctm.
 43 3—10 1 bucată Cor. —34 —44 —50

Ușurința muncitorilor. Subscrișii aducem la cunoștința onoratului public, că din anul 1895
 încoace în fiecare an ne-am procurat coase dela dl Carol F. Jickeli din Sibiu, despre coasele acestea adevărin-
 subscrișii în numele mai multora că sunt foarte bune, așa încât cine odată își va procura coase dela sus
 numitul fabricant, acela până trăește nu cred că își va mai procura dela altă firmă. Proprietarii și muncitorii
 comunelor Pintic și Posmoș pe fiecare an își procurează câte 150 coase fiindcă sunt foarte renumite.

Deci fiindcă timpul cositului se apropie rugăm prin aceasta pe toți cetitorii „Foii Poporului” și înde-
 sebi pe toți muncitorii a-și procura coase dela numita firmă, căci vor avea mare ușurință la cosit.

Pintic, în 10 Maiu 1903.

Toma Teodor. Cornel Vervă. Ioan Buta. Tănase Moldovan. Stefan Vervă.

Liferantul curții ces. și reg. Esposiția Paris: Medalia de ur.

FERNOLENDT

Vacs de ghetete și papuci,

cel mai bun din lume, se svântă curând, are lustru foarte frumos și nu strică pelea
 de loc. — Iniințat la anul 1832. — Depositul fabricii Viena I. Schulerstrasse nr. 21.

4 42—52

Se capătă în toate locurile.